

Magántisztviselők Lapja

Társadalmi és közgazdasági ujság.

A Magántisztviselők Orsz. Szövetségének és a Magántisztviselők Orsz. Nyugdíjgyesületének hivatalos lapja.
A magyar szaklapok gyűjteményes kiállításában arany éremmel kitüntetve a szaklapoknak 1907. évi kopenhágai nemzetközi kiállításán.

Laptulajdonos: a »Magántisztviselők Országos Szövetsége.«

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án. * Egyes szám ára 40 fillér. * Szerkesztőség és kiadóhivatal V., Arany János-utca 18 szám 11. em.	Főszerkesztő KREUTZER LIPÓT.	Előfizetési árak: egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyed- évre 2 korona. Hirdetéseket fölvesz a kiadóhivatal és minden hirdetési iroda.
--	--	---

XVI. évfolyam.

Budapest, 1908. március 5-én.

5. szám.

A lakásínség.

Február hó első napjaiban és azóta is az ország fővárosa valóságos siralomvölgyévé változott át. Az emberek kétségbeesetten járnak dolgaik után és keserves kinlódással gondolnak a jövőre. A lakás-szükség itt van a maga ijesztő valóságában és máról holnapra aligha lehet segíteni. A fővárosi háziurak soha nem tapasztalt ridegséggel és lelketlenséggel már annyira felszórták a házbéreket és oly mértékben kiaknázták a lakásszükség okozta helyzetet, hogy méltán rászolgáltak a legélesebb és legkiméletlenebb meghurcolásra.

Ezzel azonban nincsen segítve a helyzetet. A hatóság, amelynek legelső feladatai közé tartoznék a lakosság állandó panaszán, feljajdulásán segíteni, egyre csak tervezget, számíthat, ahelyett, hogy már régen hozzáfogott volna az okos lakáspolitikai kultiválásához. Olcsó munkásházakat építeni, az üres telkeket beépíttetni, a városi hivatalos helyiségeket magánbérházakból kitelepíteni erre a célra épült házakba, az iskolák részére szintén új építkezéseket kezdeni, helyes lakásbér szabályzatot alkotni, a közlekedést a periferiákra minimálisan olcsóvá tenni: ezek volnának azok a főbb élvek, amelyeknek megvalósítása immár égető szükség és amihez egy kevés józanságnál, mozgékonyaságnál és szociálpolitikánál több alig kellene.

Kétségtelen, hogy manapság a fővárosban való lakás valósággal cifra nyomorúság. A rettenetes drágaság mellett a lakásbérek örült emelkedése kétségbeesíti a lakosság tulnyomó részét tevő közép-osztályt és a munkástársadalmat. A mai jövedelemmel a kisember képtelen megélni és hogy gondoskodják magáról és családjáról, kénytelen magát adósságba verni; ez okozza aztán azt a végtelen

elkeseredést és általános elégedetlenséget, ami minden intelligens embernek szinte lerí az arcáról. Mit is tegyen az a kishivatalnok, akinek jövedelme, fizetése korlátozva van? Eddig keresetének mintegy 20 százalékat fordította a lakásra, a mai helyzetben 40 százalékból is alig tud megfelelő lakást találni. S ha már talál, honnan vegye a hiányzó 20 százalékot, amikor ruházkodás, ételmezés kis átlagban is 30–40 százalékkal megrágtult néhány esztendő óta?

A jó isten a megmondhatója, mi lesz ebből. Ha nem lesz, aki meggátolja a háziurak kiméletlenségét és lelketlen uzsoráját, parancs lészen az ösmeretes mottó: ki kell vándorolni ebből az országból! A statisztika kimutatja, hogy a mult esztendői házbéremelés közel tizenöt millió koronára rugott, ellenben a lakosság kereseti viszonyai az előző éveknél sokszorosan rosszabbodtak. Nem mintha a kereső osztályok jövedelme nem gyarapodott volna valamelyest, hanem mert a megélhetés minden eszköze tetemesebben megrágtult. A negyedről-negyedre való házbéremelés olyan lelketlen visszaélés a fővárosi lakosság türelmével, amely legenyhébb kifejezéssel élve: cudarságnak minősíthető és alkalmas arra, hogy a megtorlásnak brutális eszközeit is alkalmazzák.

Vajjon mivel okolják meg a háztulajdonosok a lakásbérek kiméletlen felhajszolását? Talán azzal, hogy a drágaság őket is érinti? Vagy hogy a házfentartás ma többbe kerül, avagy mert a kisebb kínálat folytán a kereslet erősödött? Dehogyan, — a háziurak egyszerűen a zsebükre ütnek és azt mondják: mindenki oly árért adja el a portékáját, amilyenre értékeli. Szerintük tehát senkinek sincsen köze ahhoz, hogy mire taksálják lakásaik árát, csupán a lakónak és ha ennek nem felel meg

nézhet más hajlék után. Erre a fővárosi lakosság egy része, a munkásság már megadta a választ, bojkott alá helyezte a külvárosi cézárok kaszárnyáit és ez utóbbiak aztán vagy beadták a derekukat, vagy kötéllel fogdoshatnak lakókat az új negyedre. Ámde az ilyen bojkott nem mindig és nem mindenütt sikerül. A hivatalnok-ember, akit foglalkozása bizonyos kerülethez vagy utcához köt, nem vándorolhat a periferiákra, a soktagu családnál pedig egyébiránt is köztudomásu, hogy minden költözködésnek valósággal katasztrófajellege van.

Hogy visszatérjünk a statisztikára, hivatkozunk a fővárosi statisztikai hivatal igazgatójának a Városi Szemlében megjelent kimutatására, amely megállapítja, hogy a felsorolt tizenhat külföldi nagyváros között nincs egyetlenegy sem, amelyben a két- és több szobás lakások bérei Budapestét elérnék, vagy csak megközelítenék. Tájékoztatni kívánjuk olvasóinkat is a statisztika ez adatai felől és kimutatjuk, hogy szembeállítva a budapesti házbéreket a külföldiekkel, meggyőződhetünk, hogy az

	1	2	3	4	5	6
szobából álló lakások átlagos évi bére (kor.)						
Boroszlóban	211	350	640	926	1283	1764
Lipcsében	229	344	513	776	1085	1483
Nürnbergben	210	373	556	822	1350	1784
Münchenben	243	379	641	930	1384	1800
Hamburgban	252	364	507	756	1155	1680
Drezdában	292	482	691	986	1338	1728
Berlinben	288	482	821	1186	1657	2195
Budapesten	257	579	924	1508	2000	2456

volt. Ezekhez az adatokhoz, úgy véljük, nem szükséges magyarázatot írni, legföljebb hozzátehetjük, hogy a mai helyzet még sokkal rosszabb, mivel az adatok 1906-ból valók, amióta pedig nálunk a házbérek óriási módon felszököntek. A házbérek ilyen emelkedése annyival súlyosabb, mert köztudomásu, hogy a mi népességünk kereseti viszonyai és jövedelme sokkal kedvezőtlenebb, mint akár az osztrák akár a német városokban.

A magántisztviselők szempontjából követelnünk kell a házbéruzsora ellen mindazokat a reformokat, amelyeket cikkünkben kifejtettünk. Követelnünk kell továbbá, hogy a legrövidebb idő alatt elkészítendő lakásszabályrendeletben súlyos büntető intézkedések kapcsán állapítsák meg a lakások maximális árait aszerint, amint fekvésük, térfogatuk és a kényelmi berendezések megokolttá teszik. Követelnünk kell, hogy a házbérvédelmi bevallásokat évről-éve külön szolgáltatassák be és ne háromévenként, mint ma, amikor a kétesztendei intervallum tetemes házbértöbbletet a háztulajdonosok zsebre-vágják és így megkárosítják az államot és a fővárost egyaránt.

Követelnünk kell a fővárostól, hogy éljen azzal a jogával, amely szerint döntő befolyást gy-

korolhat a villamos-közlekedés tarifáiak megállapítására, különösen a szomszéd községek és helységek relációiban, mert így lehetővé válik, hogy a szerényebb javadalmazásu magántisztviselők a nyomasztó drágaság és lakásuzsora elől kimenekülhessenek a vidékre, ahol az élelmezést, az egészséget is olcsóbban mérik.

A Magántisztviselők Országos Szövetsége is foglalkozott a kérdéssel és legutóbbi tanácsülésén tárgyalván a dolgot, megállapodott abban, hogy elsősorban is az egyhuzamban való munkaidő hatékonyabb propagálására fog súlyt vetni. A kartársak gazdasági nyomorának ellensúlyozására ez az eszköz mutatkozik a legcélravezetőbbnek, legalább ezidőszert, amikor a főváros urai még mindig gondolkodnak a megoldás mikéntjén. Existenciális érdekeink kötelességünké teszik, hogy ne nézzük étlenül anyagi romlásunkat és ha nem segít rajtunk sem az állam, amelynek pedig ugyancsak elég eszköze volna, sem a főváros, amely a csöndes meditáló szerepét játszsza, eszméljünk és cselekedjünk a magunk emberségéből.

A közeledő tavaszi, illetve nyári munkaidő felette alkalmas, hogy azok a vállalatok, cégek és egyéb főnökök, amelyeknél és akiknél a megosztott munkaidő van jelenleg érvényben, kísérletképpen adják meg alkalmazottaiknak azt a koncessziót, hogy az irodai munkaidőt egyhuzamban állapítják meg. És ha beválik az új rend, aminthogy — az eddigi példák is mutatják — feltétlenül be kell, hogy váljék, semmi ok sincs, hogy erre az okos és helyes, gyakorlatias és célszerű berendezésre az üzem minden rázkódtatása nélkül véglegesen át ne térjünk. Az Országos Szövetségben pedig bizunk, hogy a megkezdett akciót minden erejével támogatni és istápolni fogja.

G-i.

A Szövetség akciói.

Olvasóink előtt bizonyára még emlékezetes az az akció, amelyet Orsz. Szövetségünk kezdeményezett a m. kir. állami munkásbiztosító hivatal sérelmes döntései ellen, különösen pedig a 146. sz. ugynevezett zalaegerszegi határozat és az 1030. sz. határozat ellen, amely utóbbi a táppénz tartamának megrövidítésével érinti súlyosan a kartársakat. A Szövetség tevékenységéről szóló egyik hivatalos közleményünkben, amely a fővárosi napilapokban jelent meg, megemlítettük azt is, hogy mozgalmat indítottunk e határozatok újabb mérlegelése, illetve visszavonása iránt.

A m. kir. állami munkásbiztosító hivatal ebben a tárgyban a következő átiratot intézte a M. O. Sz.-hez:

M. kir. állami munkásbiztosító
hivatal
318. szám.

A Magántisztviselők Országos Szövetségének

Budapest.

A «Budapesti Hírlap» folyó évi január hó 19-iki számának «Egyesületek» rovatában foglalt közlemény szerint a Szövetség mult évi működéséről szóló jelentése többek között azt tartalmazza, hogy a Szövetség az állami munkásbiztosító hivatal számtalan sérelmes határozata ellen a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz felterjesztést intézett.

Miután a hivatal tudomása szerint a Szövetség az elmúlt év folyamán a hivatalnak csupán a kereskedelmi alkalmazottak táppénz-igénye tárgyában kelt leiratában foglaltak miatt intézett nevezett miniszter urhoz felterjesztést, mely felterjesztés a hivatal tudomása szerint a minisztériumban már megfelelő elintéztést nyert, felkéri a hivatal a Szövetséget, szíveskedjék közölni, hogy az említetten kívül mely tárgyban intézett a Szövetség a nevezett miniszter urhoz felterjesztést, illetőleg, hogy a fent említetten kívül melyek azok az intézkedések, amelyeket a Szövetség a kereskedelmi alkalmazottak érdekei szempontjából esetleg sérelmesnek tart, hogy ezek alapján módjában álljon a hivatalnak a Szövetséget az esetleg szükségesnek mutatkozó megnyugtató felvilágosításokkal ellátni.

Általában felkéri a hivatal a Szövetséget, hogy a hivatal intézkedései tekintetében bármikor felmerülő eselleges észrevételeket, valamint a munkásbiztosítás ügyéből kifolyólag felmerülő eselleges panaszait szíveskedjék mindenkor közvetlenül a hivattal közölni, mert a hivatal készséggel hajlandó, sőt hivatalából folyó kötelességének tartja, hogy az érdekeltek köréből eredő eselleges kételyeket megfelelő tájékoztatás nyújtása által eloszlassa s az eselleges panaszokat, amennyiben hatalmában áll, orvosolja.

Budapest, 1908. január hó 24-én.

Dr. Mentsik,
másodelnök.

A Szövetség a munkásbiztosító hivatalnak e lojális és előzékeny hangu átiratát köszönettel vette tudomásul és legutóbbi tanácsulésából kifolyólag megfelelő átirattal válaszolta meg. Ebben az átiratban a Szövetség kifejtette, hogy a Szövetség eddigelé csupán a 146. és 1030. sz. határozatok ellen foglalt állást. Az előbbi kérdésben felirt a kereskedelemügyi miniszterhez, míg az utóbbi esetben azért nem fordult közvetlenül a miniszterhez, mivel részben bevárandonak tartotta az első ügy miniszteri elintézését, részben mivel értesült, hogy a munkásbiztosító hivatal elvi határozatai mindaddig, amíg a választott bíróságok meg nem alakulnak, csupán tájékoztató jellegűek, nem ügydöntő fontosságúak és így nem megtámadhatlanok. Egyébiránt pedig a Szövetség kijelenti, hogy készséggel és örömmel veszi a munkásbiztosító hivatal felszólítását a konkrét panaszok közvetlen bejelentésére és amennyiben alkalom kínálkozik, élni is fog vele.

Megelégedéssel konstatáljuk ezek nyomán, hogy a m. kir. munkásbiztosító hivatal készséggel áll a Szövetség közvetítésével a kartársak rendelkezésére, ha érdekeikben vagy az alapszabályok biztosította jogaikban rövidséget vélnék szenvedni. Ennek folytán tudomására hozzuk a Szövetség tagjainak, hogy amennyiben konkrét panaszai vagy sérelmeik volnának a betegsegélyző- és balesetbiztosító pénztárak ügyében, forduljanak bizalommal Szövetségünk irodájához, ahol ügyüket lelkiismeretes, becsületes gondossággal fogjuk ellátni.

* * *

A székesfőváros háztartása az utóbbi időkben a deficit rémével küzdök. Az 1908. évre kiadott költségvetés már oly hiányt mutat ki, hogy a törvényhatóságnak elháríthatlan kötelessége volt a hiány megszüntetéséről, illetve a bevételek fokozásáról gondoskodni. A felmerült indítványok általában megegyeztek abban, hogy a bevételek fokozását csupán a *községi adó megfelelő felemelésével* lehet előidézni. A vélemények csupán a kivetés módjában voltak eltérők. A legszimpatikusabb, szociális szempontból legméltánylandóbb volt az a javaslat, amely a községi adóemelését csupán azokra kívánta kiterjeszteni, akiknek egyenes állami adójuk megüti a 100 koronát, ilyképp mentesíteni akarta tehát a kisjövedelmű adózó polgárokat, köztük a magántisztviselőket is. Ennek a javaslatnak a szószólója *Vázsonyi Vilmos dr.* volt. Az utolsó napokban azonban kiderült, hogy a törvényhatósági bizottság tagjainak egy számban tekintélyes része a «jog-egyenlőség», meg más hasonló áljelszavak ürügyén nem hajlandó magáévá tenni ezt a humánus és szociális értékű javaslatot és a községi adó fel-emelését minden adózóra egyaránt ki akarja terjeszteni.

Az Orsz. Szövetség elnöksége ez elől nem térhetett ki és nyomban átiratilag megkereste a demokratapárt elnökségét, hogy dr. Vázsonyi Vilmos javaslata mellett tartson ki, mivel a magántisztviselők a mai mostoha gazdasági viszonyok mellett az élet minden további megdrágítását súlyosan megéreznek. A főváros újabb bevételi forrását fedezték azok, akik rendezett vagyoni viszonyaik mellett, már a progresszivitás elvénél fogva is, könnyebben elviselhetik a reájuk háramló terheket. Ez átiratunk, amint értesülünk, illetékes helyen kedvező fogadtatásra talált és ez indította továbbá a Szövetséget, hogy március hó 2-án este fél 9 órakor a Magántisztviselők Otthonában a hozzá csatlakozott egyesületekkel együttes tagértekezletet tartson, hogy állást foglaljon a községi adónak olyan felemelése ellen, amely a kisembereket, a magántisztviselőket igaztalanul sújtaná. A gyűlés lefolyásáról szóló tudósítás lapunk más helyén olvasható.

* * *

Egyik kartársunk, aki tagja a Ferenc József budapesti kereskedelmi kórháznak, ez intézetnél felesége lebetegedése alkalmával bejelentette igényét a szülészeti támogatásra és segélyre. Egyben Szövetségünkhöz fordult, tájékozódást kívánván nyerni, hogy van-e igénye és mily mértékben e segélyezésre. Hivatalos átiratban értesítettük kartársunkat, hogy az 1907: XIX. tc. 50. §-ának 5. pontja értelmében:

«a biztosítottal egy háztartásban élő és keresettel nem bíró nem biztosított családtagok részére ingyen orvosi gyógykezelésre, gyógyszerre és a szükséges gyógyászati segédeszközökre husz hétig, ezenfelül szülés esetében a szükséges szülészeti támogatásra és gyógykezelésre»

tarthat igényt. Minthogy nevezett kartársunk egyidejűleg hasonló megkeresést intézett a m. kir. munkásbiztosító hivatalhoz, időközben onnan is megkapta a kért információt, ami természetesen egyező volt a Szövetségünk nyújtotta véleménynyel. A Ferenc József kereskedelmi kórház azonban

mégsem folyósíthatta a segélyt, mivel újabb alapszabályai, amelyek a segélyezés mértékét a tagdíjak felemelésétől teszik függővé, mindeddig jóváhagyást nem nyertek és így reá nézve a status quo ante, azaz a régebbi alapszabályokban foglalt segélyezések mértéke az irányadó, ezekben azonban szülészeti támogatásról nincs szó.

Kartársunk érdekében eljártunk az illetékes helyen, mindeddig azonban csupán negatív eredménnyel. Bár kétségtelen, hogy egyetlen hazai betegsegélyzőpénztár sem nyújthat kevesebbet, mint amennyit a törvény megszab, mindazonáltal egyelőre méltányolnunk kell a F. J. keresk. kórház álláspontját is, mert kétségtelen, hogy a ma érvényes alapszabályok intézkedései ellen nem cselekedhetik. Ezek az alapszabályok pedig mindaddig érvényesek, amíg a tagsági díjak felemelése, illetve az új alapszabály jóváhagyást nem nyert.

Szövetségünk részére — minthogy említett kartársunk az ügyet nekünk átadta — nem marad más hátra, mint vagy bevárja a kereskedelmi kórház függőben lévő ügyének elintézését, ami azonban rövid időn belül várható, avagy átteszi az ügyet érdemleges elintézés végett az országos munkásbetegsegélyző- és balesetbiztosító pénztár kebelében megalakult választott bírósághoz. Az érdekes ügy e sorok írásakor ebben a stádiumban van, hisszük azonban, hogy rövidesen érdemleges eredményről számolhatunk be.

A.

A községi adó felemelése ellen.

A Magántisztviselők Országos Szövetsége, amint azt a napilapok már bővebben kommentálták, mozgalmat indított a fővárosi törvényhatóság egyrészének ama szándéka ellen, amely szerint a községi háztartás deficitjének eloszlatására a községi adónak olyan felemelését tervezi, hogy az minden fővárosi adózó polgárára egyaránt, az eddigi állami adó további 8 százalékos arányában kiterjedjen. Ez igazságtalan tervvel szemben a községi demokrata párt központja, Vázsonyi Vilmos dr. orsz. képviselő, pártelnök indítványára kimondotta, hogy a maga részéről javasolni fogja a községi adónak 10 százalékos emelését, azonban csupán amaz adózó polgárokat illetőleg, akiknek egyenes állami adója megüti a 100 koronát, hogy ily módon a kisembereket, köztük a magántisztviselőket mentesítsék az újabb terhek alól.

A M. O. Sz. ez akciójából kifolyólag a saját, valamint a hozzája csatlakozott testvéregyesületek tagjait, ugyszintén a Kereskedelmi Alkalmazottak Orsz. Egyesületét meghívta a március hó 2-án, este a Magántisztviselők Otthonában tartott tagértekezletre, amelynek lefolyásáról az alábbiakban adunk hírt.

A tagértekezletet este 9 órakor nyitotta meg Fischer Árpád, a M. O. Sz. alelnöke, aki a nagytermet zsufolásig megtöltő kartársakat meleg szavakban üdvözölte. Ismertette a mozgalom kiindulásának pontját és jelentőségét és rámutatott arra, hogy a községi adóreform kérdésével az akció megindító minden politikai tendencia mellőzésével foglalkoznak, de minthogy a kartársak nagy tömegének megélhetéséről és legfontosabb életérdekeiről, az eddigi amúgy

is súlyos terheknek további növeléséről van szó, kötelességüknek tartották, hogy az antiszociális terv ellen kellő időben tiltakozzanak.

Felkéri jegyzőül Taubner Vilmost, a K. A. O. E. elnökét, Balázs Ignácot, a M. O. főtitkárát és Gelléri Adolfot, a M. O. Sz. titkárát.

Koltai Mátyás hosszabb, érdekes beszédben foglalkozik az ügy meritumával.

— Elismerjük, — ugymond — hogy a főváros háztartásának gyökeres rendezése szükségessé teszi a községi adópótlék felemelését, de tiltakoznunk kell minden olyan reform ellen, amely a «jogegyenlőség» szent nevében újabb terhekkel sújtaná a főváros adózóinak legszegényebb rétegeit. A gazdagabb adófizetők könnyen elviselhetik azt a csekély különbséget, amely az általános megadóztatás elkerülésével a 100 koronás mentesítés folytán érne őket és csak a rosszszívűség kívánhatja, hogy a fogyasztási adókkal amúgy is a végtelenségig megterhelt kisemberek ugyanolyan mértékben fizessék az új adót, mint a tehetősebb rész. A kereskedelmi alkalmazottaknak csatlakozniok kell a Vázsonyi-féle javaslatához, amely a kisembereket meg akarja védeni újabb adóterhek ellen.

Tetszésnyilvánításokkal többször félbeszakított nagyhatású beszéde végén előterjeszti a következő határozati javaslatot és kéri annak egyhangú elfogadását:

A Magántisztviselők Országos Szövetségének a hozzája csatlakozott testületekkel együtt és a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületének 1908. március 2-án megtartott együttes nagygyűlése a mai kereseti viszonyok között a megélhetés mai nehézségei között rosszakaratnak minősít és a legelősebben visszautasít minden olyan szándékot, mely az amúgy is a végtelenségig kimerített szegényebb osztályokat, köztük a magántisztviselőket, kereskedelmi alkalmazottakat és ipari munkásokat újabb községi adóval akarja terhelni.

Követeli tehát a nagygyűlés, hogy amennyiben a székesfőváros deficitje más-ként, mint új adóteherrel elosztható nem volna, ez az újabb adóteher csak azokat érje, akiknek keresete és jövedelme a kiadásnak ezt a többletét megbirja. Követeli nevezetesen, hogy az új adó alól az évi 100 koronánál kevesebb állami egyenes adót fizető polgárok teljesen mentesek legyenek.

A határozati javaslatot a tagértekezlet éljenzéssel és általános tapsviharral fogadta, majd szót kért

Horváth Lipót dr., aki annak a nézetének adott kifejezést, hogy a magántisztviselőknek és kereskedelmi alkalmazottaknak egyaránt támogatniok kell a községi demokrata-pártnak azt a részét, amely a Vázsonyi-féle humánus javaslat mellett foglal állást és amely többek között azt is lehetővé tette, hogy a párt erőrejtásakor a magántisztviselők néhány képviselője is bejutott a főváros köztörvényhatóságába.

A maga részéről, amig egyrészt teljes egészében elfogadja a beterjesztett határozati javaslatot, a következő pótlást ajánlja a tagértekezlet figyelmébe:

A nagygyűlés felhívja a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak egyesületeit, hogy a határozatba foglalt elvnek megvalósítása érdekében ragadjanak meg minden helyes eszközt és hívják fel a községi demokrata-pártot, sőt követeljük is meg tőle és vezérétől, hogy a nagygyűlés határozatában kifejtett adózási elv érdekében megindított akciót folytassa tovább és tartson ki mellette.

A határozati javaslatnak ezt a pótlását zajos helyeslés kísérte.

Dömötör Miklós jelentkezett ezután szólásra és kifejti, hogy a községi adóreform kérdése, ez a látszólag jelentéktelen incidens lerántotta a leplet azokról, akik mindenkor osztálypolitikát üznek és mitsém tesznek a kisemberek érdekében. Nézete szerint a helyzeten csak az általános választójog és az erőteljes szervezkedés fog segíteni.

Majd szót kér Vázsonyi Vilmos dr., akit a dobogón való megjelenésekor lelkes éljenzéssel és tapsal fogadtak. Nagyhatású beszédének eszmemete és kivonata a következő:

— A nagyvárosok életében nem kivétel az olyan állapot, amilyenben Budapest most van. A nagyvárosok ugrásszerűen fejlődnek és ilyenkor fokozott terhekkel találkozunk. A közterhek emelését azonban igyekeztek a Nyugat városai úgy elérni, hogy a szegény embereket ne sújtsák új terhekkel. A mi adózásmunkát a szerencsétlen pótlékrendszer igazságtalanná teszi amugy is, legalább új adók behozásánál nem szabad növelni a hibákat. A községi demokrata-párt programja magában foglalja a progresszivitást és a létminimum kérdését és a főváros tanácsa fel is irt több alkalommal a kormányhoz, de ott nem orvosolták a bajokat. Amikor nincs remény arra, hogy például az üres telkek megadóztatását vagy a telek-értékemelkedés megadóztatását ez a közgyűlés végrehajtsa és esetleg így rendezzék a háztartást, akkor kénytelenek voltak a pótlékemeléshez folyamodni.

A sokat hangoztatott deficit a tisztviselők drágasági pótléka nélkül szót sem érdemelne. A kormány költségvetése bizonyos előnyöket átenged a városnak, ezekkel a deficit alig 4—500.000 koronára tehető. Semmiféle adóemelésre tehát nem volna szükség, ha a drágasági pótlék kérdése föl nem merült volna.

De ha már adóemeléshez kell folyamodnunk, akkor kell, hogy Budapest közgyűlésének elég szociális érzelme legyen a terhek igazságos elosztására és meg kell ragadni az alkalmat, hogy amennyire lehet, megóvjuk a kisembereket.

A magántisztviselőkre és kereskedelmi alkalmazottakra — folytatta Vázsonyi — a százkoronás mentesítés oly hatással volna, hogy akik 4600 koronánál kevesebb fizetést kapnak, nem fizetnék az új pótléket. Bátran mondhatjuk, hogy ennek következtében kilencven százaléka ennek az osztálynak mentesítve volna.

Akik a jogegyenlőség nevében az összes adózókat meg akarják terhelni, azokat arra kéri, hogy akkor is így hevüljenek a jogegyenlőségért, ha az számukra nem jelent 2 százalék hasznot!

Mondották azt is, hogy ezt az adójavaslatot kortes-szempontok vezetik. Ha a demokratikus és szociális szempontok követése kortes-szempont, akkor dicsérni kell a konzervatív politikusokat, akiket nem vezetnek ilyen «kortes-szempontok».

Számomra — ugymond — nem kortes-szempont, hanem becsület kérdése, hogy ragaszkodjam ahhoz a programhoz, amelyet mindig hirdettem és én nem változtatom elveimet akkor, ha az ellenzék-ből a többségre jutok. Pártügyekről nem szól, a «pártbomlás» még nincs eldöntve, de a maga részére eldöntötte a kérdést: nem maradna tagja oly párt-nak, amely kötelező programját föladván, nem mentesíti új terhek alól az adózók 75 százalékát, midőn alkalma van rá.

A kisebbségi kerületekből kerültek ki azok, akik a 8 százalékos általános adóemelés tervét kisütötték és igyekeztek erre csábítani másokat is. A jogegyenlőség szent nevében — csodálatos — hogy éppen azok agitáltak először a javaslat ellen, akik annak idején kisebbségben maradtak a választásokon.

Jól tudja, — fejezte be szavait Vázsonyi — hogy ez az adójavaslat nem ideális, jól tudja azt is, hogy igazi nagyarányú rendezésre szorul a város, de mindezt csak akkor valósíthatják meg, ha az általános választói joggal a közgyűlés egész képe meg fog változni.

Amennyire hive annak, hogy a tisztviselők fizetését rendezzék, éppen annyira ellenzi, hogy olyan szegény emberek verejtéke tapadjon a drágasági pótlékukhoz, akik éppen oly rossz vagy még rosszabb viszonyok közt élnek, mint ők maguk.

A demokratákat a közös elvek fűzik az alkalmazottakhoz, amely elvek a munka uralmát akarják biztosítani. És ha csekély mértékűnek is mutatkozna koronákban és fillérekben e javaslat, az elvet nem szabad elbukni engedni, hogy vérszemet ne kapjanak azok a konzervatívok, akik eddig is súlyos terheket raktak a szegény emberekre. (Zajos éljenzés.)

Ahogy a hosszantartó tetszészaj lecsillapult, a jelen voltak hallani kívánták az értekezleten megjelent

Bródy Ernő dr. orsz. képviselőt, aki rövid szónoklatában kijelentette, hogy minden tekintetben csatlakozik vezérének, Vázsonyinak állásfoglalásához és azért a beterjesztett kétrendbeli határozati javaslatot ajánlja elfogadásra. Rátér azokra a támadásokra, amelyekben a sajtó egy töredéke részesíti a demokrata-párt elvű tagjait, amelyek azonban legkevésbé sem fogják ezeket elriasztani attól, hogy a kisemberek, az alkalmazottak minden kategóriája érdekében egész erejükkel küzdjenek, ha mindjárt az a rágalom éri is őket, hogy kacérkodnak a népszerűséggel.

Végül Kreutzer Lipót dr., a szövetség főtít-kára utal a külföldi példákra, amelyek azt igazolják, hogy a progresszivitás éppen azt célozza, hogy a szegényebb néposztályok, a kezemunkájukból élő társadalmi rétegek, így a magántisztviselők is enyhébb és elviselhetőbb adókatérogóriába soroztassanak, mint azok, akiknek jövedelmük és vagyoni viszonyaik kedvezőbb helyzetet teremtett. A maga részéről is öröm-

mel üdvözli a mozgalmat és mindenben hozzájárul a felolvasott javaslatokhoz.

Ezek után Fischer Árpád elnök berekeszti a vitát. Az előadó által benyújtott, valamint a Horváth Lipót által ajánlott pótvajavaslatot a taggyűlés egyhangu helyeslése között elfogadottnak jelenti ki. Ezzel a gyűlés véget ért.

Az impozánsan és magas nivón lefolyt értekezletről, lapzárta lévén, csak röviden emlékezhetünk meg. A gyorsírói feljegyzések alapján később elhangzott beszédek esetleg részletesebben is ismertetni fogjuk.

A kereskedelmi alkalmazottak táppénze.

— Nagykanizsai levelezőnkől. —

Nagykanizsa, febr. 19.

Az állami munkásbiztosító hivatalnak a kereskedelmi alkalmazottak táppénze ügyében hozott elvi határozata, amint már a *Magántisztviselők Lapja* is több cikkben megírta, sem méltányosnak, sem igazságosnak nem mondható.

A határozat ellen felhozható érveket megismételni nem akarom, hisz ezek oly kézzelfoghatóak, hogy nemcsak a kereskedelmi alkalmazottak tábora, de az illetékes körök is tisztában vannak velük. Ügyünk igazságossága eredményezte az országosan megindult tiltakozást, amelylyel az elvi határozatot fogadták. A határozat visszavonása végett Szövetségünk feliratban fordult a kereskedelmi miniszterhez, amely akció azonban csak azzal az eredménnyel járt, hogy *Szterényi* államtitkár egy leiratban kijelentette, hogy »az idézett elvi határozat semmi tekintetben nem prejudikálhat sem az egyes helyi pénztárak által konkrét esetekben hozott, illetve hozandó határozatoknak, sem annak, hogy a választott bírósági szervezet annak idején az eléje kerülő **vitás** esetekben mily irányban döntsön.

Az államtitkár, akinek jóindulatát a magántisztviselők tábora tapasztalta, e leiratával nem elégheti ki a várakozást. Nem elégheti ki pedig azért, mert az olyan fontos kérdést, mint amilyen a táppénz kérdése, nem lehet, sőt nem is szabad egy olyan országos intézménynek, amilyen a munkásbiztosító pénztár, **vitás** kérdésként kezelni.

Igen érdekesen világítja meg e kérdést az a beszélgetés, amely *Révész Lajos*, a nagykanizsai kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatója és e sorok írója között lefolyt. Az eset érdekességét emeli, hogy *Révész Lajos*ban kartársunkat tiszteljük, aki a nagykanizsai magántisztviselők egyesületének népszerű választmányi tagja és igaz, jó barátja ügyünknek.

— Minő álláspontra helyezkedik igazgató ur — kérdezte levelezőnk *Révész Lajost* — a kereskedelmi alkalmazottak táppénze ügyében a legutóbbi miniszteri leirat alapján?

— Jól tudja, hogy a magántisztviselőknek jóbarátja vagyok. Ha az *egyéni* felfogás és meggyőződés érvényesülhetne ily ügyben, én feltétlenül megadnám a kereskedelmi alkalmazottak táppénzét. Kifejtettem az illetékes miniszteri osztálytanácsos

ur előtt is, hogy ha az országos pénztár egyenlő terheket ró a magántisztviselőkre és a többi pénztári tagokra, úgy élvezzék ugyanazokat a jogokat is.

— Ilyen véleménnyel, igazgató ur, keresztül vihetné pénztáránál a táppénz kiutalását. Hiszen a miniszteri leirat ugyszólván a helyi pénztárak belátására bizza e kérdést.

— *Szterényi* államtitkár álláspontját a kérdésben nem találom a viszonyokra alkalmazhatónak. Magyarországon csak egy betegsegélyző pénztár van: az országos munkásbiztosító pénztár. A helyi pénztárak, amelyek ugyan az illető városok neveit is viselik, nem külön szervezetű pénztárak, hanem az országos pénztárnak fiókjai. Hogy képzeli ön azt, hogy mondjuk: a nagykanizsai pénztár megadná a táppénzt, a soproni pedig nem, a szombathelyi megadná, a nagyváradi nem stb. Ez a helyzet nagyon visszás lenne.* Ki lehetnénk esetleg annak téve, hogy az országos pénztár igazgatósága vagyoni felelősségre vonná ama pénztárak vezetőit, akik a táppénzt kiutalták.

— Hogyan gondolja, igazgató ur, e kérdés megoldását?

— Ebben a kérdésben szerény véleményem szerint az országos pénztár igazgatóságának kell döntenie.

Ebből a párbeszédből, azt hiszem, mindenki megállapíthatja, hogy *Szterényi* államtitkár leirata nem tisztázta teljesen a helyzetet. A *Magántisztviselők Országos Szövetségének* meg kell találnia, amint bizton hiszem, hogy megtalálja a módot e kérdés megoldására.

A táppénz kérdése nem lehet vitás kérdés. Nem szabad annak bekövetkeznie, hogy a kereskedelmi alkalmazottak a választott bírósághoz forduljanak minden esetben, mert ez esetben a táppénz céltalan lesz társadalmi osztályunkra. Igyekeznünk kell, hogy e kérdés mielőbb tisztázódjék. Én hiszem, hogy reánk nézve kedvező lesz a döntés. Mert vagy megkapjuk a táppénzt, amint azt az *eredeti* — és nagyrészt *Szterényi* — jellemét magán viselő — *törvénytervezet is elrendelte*, vagy szál itsák le a reánk vonatkozó fizetési hányadot. Nem kívánható tőlünk, hogy járulékot fizessünk, de az ellenszolgáltatásokban megrövidülünk.

* Ehhez a véleményhez legyen szabad megjegyeznünk, hogy nem felel a tapasztalást. Eppen egyik legutóbbi számunkban mutattuk ki, hogy a *Ferenc József* kereskedelmi kórház máris kimondotta, hogy a táppénz dolgában a liberálisabb álláspontra helyezkedik. S amit megtehet ez a pénztár, megteheti a másik is, a harmadik is. Utóvégre minden pénztárnak van annyi autonóm joga, hogy ilyen esetekben legjobb belátása szerint határoz és nem provokál döntést.

A szerk.

Kartársak!
Adakozzatok az üdülő-telep javára!

A német magántisztviselők fizetése.

A németországi magántisztviselők gazdasági helyzetéről szóló emlékirat, amely az állami nyugdíjbiztosítás alapjául szolgáljon, mély betekintést enged a magánszolgálatban álló szellemi munkások jövedelmi viszonyaira és ha a magántisztviselők évi átlagjövedelmét 2100 márkára becsüli, akkor ez a szám, amint sok oldalról hangsúlyozzák, még mindig felülmúlja a valóságos átlagfizetést. Ha az emlékirat számadatait az egyesületek gyűjtötte szám adatokkal és egyéb statisztikai kimutatásokkal kiegészítjük, akkor valóban türethetetlen állapotokról beszélhetünk és igazat kell adnunk azoknak, akik a különböző szakmájú, képesített munkások átlagjövedelmét magasabbra taksálják; kétségtelen azonban, hogy a kisebb fizetésű magántisztviselők átlagjövedelmének nem volna szabad jelentékenyen eltérnie a tanult munkások fizetésénél. Ha a sokkal nagyobb tőkebefektetést és idővesztésű, amely a magántisztviselő kiképzéséhez és neveléséhez szükséges, tekintetbe vesszük, akkor megítélhetjük rossz helyzetüket és ha ehhez hozzátesszük a munkásnál határozottan nagyobb életszükségleteket és a társadalmi állással összefüggő — mindenestre jogosult — magasabb igényeket, akkor az e szükségletek és igények kielégítésére irányuló küzdelem valóban kétségbeejtő. Ezzel magyarázható a házasságok kötésének az e körökben mindinkább gyérülő száma és az a törekvés, hogy — fiatal korukban képtelenek lévén az aggkorrról gondoskodni — valamelyes nyugdíjat biztosítsanak maguknak. Az emlékirat a németországi összeirt 154 843 magántisztviselőt — köztük 4787 nőalkalmazottat — tíz fizetési osztályba osztja. Megjegyezzük, hogy a németországi nőtisztviselők száma, bezárólag 1500 márká évi fizetésig 3963-ra rug és aránylag kis számokra való tekintettel ebben a szemelvényben reájuk nem terjeszkedünk ki. A németországi férfimagántisztviselők a következő fizetési fokozatokba oszthatók:

I. oszt.	1000 márkán alul	4777 tisztviselő
II. »	1000—1250 márkáig	17235 »
III. »	1250—1500 »	18568 »
IV. »	1500—1800 »	23871 »
V. »	1800—2100 »	24410 »
VI. »	2100—2400 »	17155 »
VII. »	2400—2700 »	15254 »
VIII. »	2700—3000 »	6239 »
IX. »	3000—3600 »	10016 »
X. »	3600-tól felfelé	11544 »

Ebből kitűnik, hogy kerek 88861 magántisztviselő fizetése a 2100 márkát nem haladja meg.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a kisfizetésű tisztviselők nagy része annak az indolenciának a hatása alatt, amely az egész akciót jellemzi, csak kis mértékben töltötte ki a kérdőívet, bátran állíthatjuk, hogy az összes magántisztviselők fizetés-átlaga csakugyan még a kimutatott átlagnál is alacsonyabb. Az emlékirat adatait a magántisztviselőegyletek megerősítik. Így néhány évvel ezelőtt egy technikus-egylet gyűjtötte össze tagjainak jövedelem-adatait, amelyekben az 1500—2100, 1800—2100, 1800—2400 és 2400—2700 márkás fizetésfokozatok voltak leginkább képviselve, a magasépitkezéssel

foglalkozó, hatóságoknál magánalkalmazásban álló technikusok fizetésátlaga 2280 márkára rugott, a csatornaépitkezés - technikusoké 2330 márkára, a gépészeké 2100 márkára és a vállalatoknál alkalmazottaké 2400 márkára.

De még ennél is alacsonyabb a magántisztviselők fizetési fokozata: egy egyesület legújabb összeállításai szerint a folyó év első negyedében az összeirt magántisztviselők átlagjövedelme következőképpen alakult: irodatisztek átlag évi 1362 márkát, utazók 1698 márkát, eladók 1288 márkát és külföldi állásban levő német tisztviselők 1800 márká jövedelmet huztak. Ha már most tekintetbe vesszük, hogy hosszú ideig kell egyazon cégnél alkalmazva lenni, hogy a tisztviselő magasabb fizetéshez jusson, akkor a kimutatott átlagjövedelem, mind a technikusoknál, mind pedig a magántisztviselőknél aránytalanul csekély. Ez legjobban a munkások bérével való összehasonlítás keretében jut kifejezésre. A vállalatok nagyobb része nyilvánosságra hozta munkabér-jegyzékeit és noha ezek nem mind egy rendszer szerint vannak összeállítva mégis meg lehet állapítani, hogy a kereskedelmi és szállítási vállalatok munkásai átlag évenként 600—1500 márkát, kárposok 1200—1500 márkát, nyergesek 1000—1800 márkát, a porcellángyárak munkásai 1100—1800 márkát, kőfaragók 1900 márkát, famunkások 1100—2000 márkát, fém munkások 1100—1400 márkát, könyvkötők 900—1200 márkát, kőművesek 1800 márkát, nyomdászok 1200—1500 márkát keresnek. Némely esetben, különösen vidéken, ezek a fizetések redukálódnak, de viszont az akkordmunkások fizetése a legtöbb esetben ezeket a fokozatokat jelentékenyen túlhaladja.

Bármint álljon is a dolog, kétségbe nem vonható, hogy a tisztviselők jövedelme nagyon alacsony nívón van és egynémely jól fizetett állás az átlagos jövedelemen nem sokat változtat. Ha az emlékiratnak más eredménye nem lenne is, mint hogy a nagyközönség tudomást szerez a magántisztviselők nyomasztó helyzetéről, akkor részben már elértük a célt!

Magdeburg. Pr. B.-Ztg.

Magántisztviselők üdülőtelepe.

A Magántisztviselők Országos Szövetségének üdülőtelepe javára eddig befolyt 6066.08

Ujabb adományok:

Barta Miksa igazgató 10.—
Kereskedelmi bál rendező bizottsága 300.—

Lapzártáig befolyt tehát 6376.08

Vidék.

Győr. A győri magántisztviselők otthonának választmánya küldöttség útján megkereste a város hivatalos pártját, valamint a függetlenségi pártot, hogy a magántisztviselők jelöltjét, az egyesület elnökét Balogh Lajost jelöljék a törvényhatósági tagok sorába. Mind a két párt megígérte a kérelem teljesítését. A választás tudomásuk szerint február hó 20-án

már megtörtént, azonban e sorok írásakor még nincs értesülésünk az eredmény felől. Az egyesület február hó 7-én tartott választmányi ülésén elnök bejelentette, hogy a vasárnapi munkaszünet megszégése miatt feljelentést tett a rendőrhatalóságnál, az ügy hatósági tárgyalásánál az egyesület képviselőjében megjelent és ott a beidézett cégektől azt a biztosítást kapta, hogy a vasárnapi munkaszünet ezután szigorúan meg fogják tartani. Bemutatták ezen a választmányi ülésen a M. O. Sz. központjának átiratát az adóreform tárgyában és elhatározták, hogy ez ügyben a helyi társaságokkal közös akciót fognak indítani. Ugyancsak nagygyűlés elé fogják vinni a magántisztviselők szolgálati viszonyainak szabályozását sürgető mozgalom ügyét (most, amikor már az ipartörvény nyilvánosság elé került? Szerk.), valamint a nyugdíj kérdését. A február hó 1-én megtartott táncestély erkölcsileg is, anyagilag is fényesen sikerült, a tiszta jövedelem 675 korona, amely összeg azonban időközben még szaporodni fog és így a könyvtár-alapnak tetemes összeg jut. Az otthon hét tagu bizottságot küldött ki a könyvtár dolgában konkrét javaslattétel céljából.

MEGJELENT

a Magántisztviselők és Kereskedelmi
Alkalmazottak 1907. évi országos
kongresszusának

NAPLÓJA.

A kongresszus megbízásából kiadja
a Magántisztviselők Országos Szövetsége.

Az előjegyzések után még megmaradt
példányok

2 korona árban

(bérmentve) az összeg előzetes megküldése el-
nében kaphatók a Magántisztviselők Országos
Szövetsége irodájában, V., Arany János-u. 18.

Hírek.

— **Kinevezések.** Az angol-osztrák bank igazgatósága dr. *Pláner* Miksát, a hazai bank aligazgatóját a budapesti fiókhöz igazgatóvá nevezte ki. — A magyar ált. hitelbank igazgatósága legutóbbi ülésén igazgató-helyettesekké nevezte ki *Augenfeld* J. Leót, az értékpapír-osztály főnökét, továbbá *Schlesinger* Ferenc és *Deutsch* Gyula eddigi cégvezetőket. Cégvezetők lettek: *Stern* Ede, *Frommer* Vilmos, *Janovitz* Vilmos és *Reich* D. József. — A belvárosi takarékpénztár igazgatósága *Veres* József cégvezetőt helyettes igazgatóvá, *Habermann* Géza főpénztárost és ifj. *Eberling* Antalt az értékpapír-osztály főnökét cégvezetőkké nevezte ki. — A magyar ruggyantaárugyár r.-t. *Pikler* Károly helyettes igazgatót igazgatóvá, *Deutsch* Miksa, *Steiner* Zoltán és *Simon* János főtisztviselőket cégvezetőkké ne-

vezte ki. — A temesvári első takarékpénztár meghívta a titkári állásra *Sztamoray* János kartársunkat, a verseci takarékpénztár főkönyvelőjét, aki jeles szakirodalmi munkássága révén már eddig is jó nevet biztosított magának. — A magyar kereskedelmi hitelbank részvénytársaság igazgatósága *Hüvös* Rezsőt, a Wiener Bankverein belvárosi fiókjának főnökét igazgató-helyettesé, *Priesender* Jakab főtisztviselőt cégjegyzővé nevezte ki.

— **A Szövetség újabb sikere.** Lapzártakor, magánuton értesülünk arról, hogy annak az akciónak, amelyet a Magántisztviselők Orsz. Szövetsége indított a végrehajtási törvény reformja dolgában, teljes sikere leszen. Olvasóink emlékeznek rá, hogy az eredeti törvénytervezet a létminimum megállapítása dolgában különbséget tett az állami- és a magántisztviselők között és amazoknak végrehajtás alól mentesített létminimumát jóval magasabban állapította meg mint a magántisztviselőké. A képviselőház igazságügyi bizottságában már enyhítették ezt a különbséget, amennyiben a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok tisztviselőit is bevonták abba a kategóriába, amelyben az állami tisztviselők vannak. Az Országos Szövetség ezzel a koncesszióval azonban nem elégedett meg és oly értelemben indított akciót, hogy minden magántisztviselő egyforma elbírálásban részesüljön a létminimum dolgában, amely ne legyen kisebb, mint az állami tisztviselőké. Forrásunk most arról értesít bennünket, hogy a Magántisztviselők Orsz. Szövetségének érveit, illetékes helyen méltányolják és bár magát a törvénytervezetet a kormány, politikai szempontokból egyelőre visszavonta, újabb tárgyalás során a magántisztviselőknek a Szövetség által tolmácsolt méltányos és jogos kívánságait teljesíteni fogják. Örömmünkre szolgál, hogy a kartársaknak ezt a kedvező hírt tudtukra adhatjuk és nem kételkedünk benne, hogy a Szövetségnek ez az újabb sikere is általános megalégedésre fog találni.

— **A munkásbiztosító pénztár tisztviselőinek kongresszusa** múlt vasárnapon folyt le. A kongresszuson ismertették a tanácskozás célját, amely abban kulminál, hogy a tisztviselők csupán akkor vívhatják ki jogos követelésüket, ha szervezkednek és gazdasági harcot folytatnak. Előterjesztették a szolgálati szabályzatra vonatkozó határozati javaslatot, amely követeli, hogy a tisztviselőt hathavi szolgálat után véglegesítsék. Megállapítja a tisztviselők, szolgák és egyéb személyzet minimális fizetését, a munkaidő terjedelmét, a szabadságidőt, végül követeli, hogy a tisztviselőt semmiféle társadalmi, politikai tevékenységért vagy szervezkedésért felelősségre vonni ne lehessen. Az előterjesztett fegyelmi szabályzat követeli, hogy a tisztviselők és az orvosok szabályzata elkülöníttessék; a fegyelmi eljárást megelőzőleg vizsgálatot kell indítani. A vétségek megállapításánál kikötik, hogy fegyelmi eljárás nélkül pénzbírságot kivetni nem szabad. A kormánynak azzal a tervével szemben, hogy a be-

— **A biztosítási tisztviselők mozgalma.** A magyar biztosítási intézetek tisztviselői múlt vasárnap délelőtt ismét gyűlést tartottak, hogy állást foglaljanak a biztosító intézetek kartellje ellen. A gyűlés elnökévé *Bánó Jenőt* választották meg, jegyzőjévé pedig *Makay Ibolyát*. *Kovács Alajos* előadó a biztosító társaságok kartelljének történetét adta elő és határozati javaslatot nyújtott be, amely szerint a gyűlés felszólítja a kartellben álló intézeteket, hogy a kartell-szerződést azonnal bontsák föl, erről a magyarországi magántisztviselők egyesületének biztosító szakosztályát a társaságok átiratban, a nyilvánosságot pedig a sajtóban értesítsék. A határozati javaslatot a gyűlés egyhangulag elfogadta.

— **Eljegyzés.** *Sebők Imre*, a »Művezetők Orsz. Szövetségének« főkönyvelője, eljegyezte *Farkas Annát*, nigrinyi *Farkas Ede* földbirtokos leányát, *Jolsván*.

— **A kirakatrendezők szakosztálya**, mint már megírtuk, a K. A. O. E. kebelében megalakult. A szakosztálynak célja, hogy a foglalkozási ág művelését minél inkább tökéletesítse és érdekeit megvédje. A tisztikar a következőképpen alakult meg: elnök *Kertész József*, alelnök *Schick Gyula* és *Érdős Vilmos*, titkárok *Vajda Salamon* és *Janovits Soma*, jegyzők *Földes Géza*, *Kurländer Tivadar* és *Martin Imre*. Ezenkívül még 9 bizottsági tagot is választottak.

— **Kérelem az olvasókhöz.** Lapunk adminisztrációja ellen itt-ott panaszok merülnek föl. Minthogy nagy sulyt vetünk rá, hogy olvasóink rendszeresen és pontosan megkapják lapunkat, tisztelettel kérjük, hogy a felmerülő panaszokat és kívánságokat levelezőlap útján mielőbb adják tudomásunkra, hogy megfelelő módon intézkedhessünk és hogy az esetleges mulasztást azonnal helyrehozhassuk.

— **A kerületi pénztárak tisztviselői.** A kerületi munkásbiztosító pénztárak orsz. központi bizottsága által folyó évi január hó 14-ki üléséből kiküldött előkészítő bizottság február 15-én ülésezett és megállapította az egybehívandó tisztviselő-értekezlet napirendjét a következőképpen: 1. *Szolgálati viszony*: a) a pénztári tisztviselők jogi helyzete, b) a fizetési fokozatok, c) az előléptetési módok. 2. *Fegyelmi szabályzat*. 3. *Nyugdíj-ügy*. 4. *Pénztári tisztviselők országos szövetsége*: a) alapszabályok megállapítása, b) ideiglenes tisztikar megválasztása. Kijelölte a bizottság minden egyes tárgy előadóját, kiknek két heti időt szabott a határozati javaslatnak előkészítésére. A határozati javaslatok a bizottság által történendő megvitatásuk után az országos értekezletre szóló meghívóval együtt fognak a pénztári tisztviselőknek megküldetni. A bizottság arra törekszik, hogy az összes pénztári tisztviselőket saját érdekükben egyesítse és tömörülés útján tegye képesekké jogaik kivására.

— **Bankalapítás tisztviselők adósságmentesítésére.** Bécsben már hosszabb idő óta tárgyalások folynak egy oly intézet létesítésére, amelynek célja volna a tisztviselők adósságának törlesztése. A bécsi Centralsparcasse titkára, *Philipp dr.* tervet

dolgozott ki már erre vonatkozólag, amely szerint az új intézet 1½—2 millió korona alaptőkével alakulna meg. Az intézet felhatalmazást nyerne pupilláris biztosítókkal felruházott kötelezvények kiadására, még pedig amaz előlegek alapján, amelyeket az intézet a tisztviselőknek nyújt.

— **A debreceni kamara a munkaszünet kiterjesztése ellen.** A debreceni kamara meghívást kapván a vasárnapi munkaszünet tárgyában tartandó országos kereskedői értekezletre, a kamara február hó 20-án tartott ülésén kimondotta, hogy a munkaszünet további kiterjesztését nem kívánja és ragaszkodik régebbi álláspontjához, hogy általánosságban a mai rendszer maradjon meg.

— **Nőtisztviselők térhódítása külföldön.** Finnország bankjaiban a nőtisztviselők fölötté nagy számban vannak alkalmazva. A Kausallis-Osake Bank személyzete például 57 nő- és 23 férfitisztviselőből áll; egyes nőtisztviselők a főkönyvelői tisztséget töltik be, nagyobb részük azonban a közönséggel való érintkezésre és a pénztárak ellátására van alkalmazva. A fizetések mindkét nemre egyformán 1600—3500 márkában vannak megállapítva. Mint-hogy Finnországban a koedukáció a legnagyobb sikerrel van meghonosítva, tehát mindkét nembeli ifjúság kora fiatalságától kezdve együtt működik, a két nem közötti harmónia a kereseti tevékenységben teljesen zavartalan.

— **Egységes csekk törvényhozás.** A közép-európai közgazdasági egyesület a múlt év novemberében tudvalevően Budapesten ülést tartott, a csekknek egységes törvényhozási szabályozása dolgában. Az értekezleten teljes megegyezés jött létre és ennek a megegyezésnek máris fontos gyakorlati eredménye van. A német csekk törvényjavaslatot az értekezleten fölmerült kívánságoknak megfelelően átdolgozzák és a magyar képviselőház igazságügyi bizottsága a kormánynyal egyetértve, szintén a csekk értekezlet megállapodásai alapján teljesen átdolgozta a magyar csekkjavaslatot.

— **A könyvelés tíz parancsolata.** 1. Lelkiismeretesen, óvatosan bánj az üzleti könyvekkel. Ezek nyújtják a tartalmazzák üzemed legértékesebb részét: az áttekintést. 2. A könyveket ne dobd a földre, hanem tedd gondosan arra a helyre, ahová valók! 3. Ne porzóval szárítsd meg az írást, hanem itatóssal! A porzó vastagabbá teszi a könyvet. 4. Ne hagyj számfületeket üzleti könyvedben! 5. Ne támaszkodjál a könyvespolcra! 6. A könyveket tentával leönteni nem szükséges. 7. Ne gumizz ki semmit! A téves bejegyzést csak keresztülhuzni szabad! 8. Feleségedre légy féltékeny, a könyveid pedig hivatlanok előtt tartsd zárva! 9. Üzleti könyvek bevásárlásánál ne takarékoskodjál! Csak erős kötésű, jó papírosu könyvet vegyél! 10. Helytelen-ség az üzleti könyv forgatása után mosni meg a kezét. A kézmosást mindig előbb végezd el! (»Az Üzlet«.)

— **Segítség a házbéruzsora ellen.** »Egy cégvezető« aláírással a Pesti Hirlap február hó 13-iki számában a Közönség köréből című rovatban panaszos felszólalást olvastunk. A felszólaló kartárs a rettenetes lakászsora ellen — amivel egyébiránt

lapunk más helyén foglalkozunk — az egyhuzamban való munkaidő behozatalát ajánlja, mert nézete szerint ha csak a tekintélyesebb intézetek meghonosítanak ezt a rendszert, oly hatalmas átalakulás volna a lakáviszonyokban, hogy rögtön vége lenne a lelketlen kiszípolozásnak, mert körülbelül egyszerre 30—50.000 ember mondaná fel a lakást és építene vagy bérelne a környéken új otthont. A cikk vége a Magántisztviselők Országos Szövetségét szólítja fel az akció megindítására, amire meg kell jegyeznünk, hogy a Szövetségtanács — miként a napilapok is hirt adtak már róla — ugyanezt az eszmét legutóbbi tanácsülésén magáévá tette és ily irányban fogja megkezdeni a mozgalmat a magántisztviselők nagy tömegét rendkívül sújtó ezen mizériák megszüntetésére.

— **Az országgyűlési képviselőválasztók összeírása** most folyik a fővárosi kerületekben. Figyelmeztetjük a kartársakat, hogy a szokásos, képviselőválasztásra jogosultakat tartalmazó névjegyzékek március hó 10-ig beküldendők a központi választmányhoz; e határidő elmulasztása sok utánjárást és vesződséget von maga után.

— **Az anyaság biztosítása.** A Magántisztviselők Otthonában e hó 26-án, szerdán délután 6 órakor, *Reinitz* Ernő, a Fonciére Pesti biztosító intézet osztályfőnöke szabad előadást tartott az anyaság biztosításáról. Minden oldalról megvilágította a kérdés kiváló fontosságát, annak kihatásait a közegészségügyre és a népesség szaporodására és meggyőzően mutatta ki ennek alapján, hogy annak kielégítő megoldásához elsőrangú állami, nemzeti és társadalmi érdek fűződik.

Mint a megoldás legcélszerűbb eszközét, a betegség esetére szóló biztosítási törvény oly értelmű módosítást ill. kiterjesztést jelöli meg, mely szerint a betegségyelző pénztárak gyermekágyas nőknek az eddigi 6 hét helyett ezentúl 8 héten át fizessenek táppénzt, amely azonban ne úgy mint most, a napibér felére, hanem annak 100 százaléka rugjon, amit a gyermekágy esetében beálló fokozott kiadások indokolnak. Szükségesnek jelzi továbbá a törvény hatályának kiterjesztését a gyári és ipari munkásnő,ön kívül háztartási és mezőgazdasági munkásnőkre, ill. cselédekre, napszámosnőkre és otthonmunkásnőkre is, akik ez időszert biztosításra nem kötelezettek. Számításokkal bizonyítja, hogy mindez a betegségyelzőpénztárak tagsági járulékaiknak csekély havi 30—40 fill. felemelése által keresztülvihető, amelynek a felét szintén a munkáltató tartoznék viselni. Szükség esetén az állam és a városok anyagi támogatása is igénybe veendő volna.

Az anyaságvédelem egyéb követelményeinek

nagy része kiváló s Európában párját ritkító gyermekvédelmi törvényünkkel kapcsolatosan volna könnyen megoldható, amit az anyaság- és gyermekvédelem között való szoros összefüggés is természetessé tesz. A társadalmi segélyt egyesületek formájában hatástalannak tartja, mert az ilyen intézmények jótévő hatása mindig csak elenyészően kis körre terjedhet, míg a törvény ereje az összeget is átfogni képes.

Az érdekes előadást a nagyszámu hallgatóság mindvégig nagy figyelemmel kísérte és őszinte tetszéssel fogadta.

— **Az adóreform.** Egymásután nyilatkoznak meg az összes érdekelt testületek és hatóságok a pénzügyminiszter tervezett adóreformja ellen. A határozati javaslatok és tanulmányok, amelyek az egész adótervezetet érintik, valamennyien foglalkoznak a magánalkalmazottakra vonatkozó jövedelemadó sérelmességével és mind magáévá teszi azokat a pontozatokat, amelyeket a Magántisztviselők Orsz. Szövetsége kidolgozott az ebben a tárgyban legutóbb tartott nagygyűlés alkalmából. Ugylátszik tehát, hogy akciónk nem lesz eredménytelen, legalább erre mutat az egyhangú és a társadalom minden köréből megnyilvánuló ellenakción kívül az is, hogy a pénzügyminiszter felhívta Benedek közigazgatási bírót, hogy tegye meg észrevételeit a tervezet dolgában. Benedek véleményét már benyújtotta és ebben részletesen foglalkozik a tervezet számtalan hiányos és sérelmes intézkedésével.

— **Magántisztviselők nyugdíjintézetei.** A modern nagy üzem mellett a kisebb és törpe üzemek nem versenyképesek. Tényleg láthatjuk is, hogy mint szünnnek meg egymásután a kis üzemek, vagy azért, mert nagyüzemekké tudnak fejlődni, vagy mert elnyomja őket a tőkegazdag nagy üzem versenyé.

A nagy üzemekben alkalmazott magántisztviselők nagy serege csak a legkritkább esetben számíthat arra, hogy önálló vállalkozó lesz belőle is. A modern fejlődés oda vezetett, hogy egész életükön keresztül kénytelenek az illető vállalatnál szolgálatot teljesíteni.

Az egyesnek reménye, hogy önálló vállalatában szerzendő kis tőkével fogja magát az aggkorral járó keresetképtelenség ellen védeni, mindinkább tündezevén, más uton kell azt megvalósítani. Ezen szükség felismerése vetette fel a napirendre a magántisztviselők nyugdíjintézetének kérdését.

A kérdés megoldása igen nehéz, mert nemcsak szociális, hanem jogi, biztosítástechnikai szempontok is közrejátszanak.

E súlyos és sokoldalú problémába világít bele dr. Wilhelm *Dillos* műve: *Pensionseinrichtungen*

!! Magyar szabadalom!!

 A szabályozható
CHIC-NYAKKENDŐ

!! Magyar ipar!!

dupla gallérhoz nélkülözhetetlen. Kapható a feltalálónál, a legdivatosabb mintákban

SEBŐK GYULA divatruháza és kalap gyári raktára **Budapest, Teréz-körút 48|M**
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

für Privatbeamte; a könyv a Centralstelle für Arbeiterwohlfahrtseinrichtungen kiadásában jelent meg.

A 204 oldalra terjedő munka nagy alaposággal tárgyalja a kérdésnek egész anyagát. Tárgyalja a vállalkozó és tisztviselő közötti viszonyt; a nyugdíjbiztosítás módját; azon kérdést, mint alakul a helyzet, ha a vállalkozó egy biztosító intézettel lép összeköttetésbe és egy utolsó fejezetben, hogy mily arányban járuljon hozzá a vállalat a költségekhez.

Azt ajánlja, hogy a vállalat hozzájárulási arányának megállapításánál a tisztviselő javadalmazása szolgáljon irányadóul. Ha azonban a tisztviselő illetményei 6000 márkát meghaladnak, a vállalat hozzájárulási aránya szempontjából olybá vételessék, mintha 6000 márkát meg nem haladna.

Az évi jövedelem 5 százaléka, vagy a havi jövedelem fele legyen a vállalat hozzájárulási aránya szerző szerint. S a vállalkozó a reá eső részt csak úgy legyen köteles befizetni, ha az alkalmazott a maga részéről is kötelezettségének alapszabályszerűleg eleget tett.

A könyvet sikerrel fogják forgatni, kik e kérdést tanulmányozni akarják.

— **Egy uttörő.** Számtalanszor szóvá tettük már e hasábkon azt az anomáliát, amely a fővárosi nagyobb vállalatoknál szinte meggyökeresedett szokás, hogy tudniillik a vállalat nyereségéből való osztzkodás alkalmával egy-egy vezető állásban levő egyén több jutalékban részesül, mint az egész, néhány száz emberből álló tisztikar együttvéve. Követeltük ez igazságtalanság megszüntetését és követeltük a részvénytársaságokkal szemben oly törvényes intézkedés statuálását, amely számon ezzel az abuzussal és igazságos, meg méltányos részese-dést biztosít az alkalmazottaknak az óriási tőkék jövedelméből. Elősmertük a vállalatok intézőinek jussát a javadalmazás magasabb mértékére, de nem tudjuk helyeselni és elfogadni azt az óriási aránytalanságot, amely a kiszabott jutalékok között van, természetesen mindig a nagy tömeg, az igazán dolgozó és tulontul kihasználó tisztikar hátrányára. Hogy ez az anomália még mindig megvan, annak tulajdonítható, hogy nem akadtak férfiak, akik egyenes, bátor szó kimondással pálcát törtek volna az ilyen eljárás fölött. Nem akadtak ily férfiak, de csak eddig, mert meg van törve a jég és jelentkezett az első fecske. Dr. Bender Béla ügyvéd és részvényes az a ritka egyéniség, aki erre a szerepre vállalkozott. Reméljük, hogy nem marad teljesen magára. A pesti magyar kereskedelmi bank közgyűlése volt a színtér, ahol Bender Béla szót kért és a bank-tisztviselők érdekében elmondotta véleményét. Részletes adatokkal bizonyította, hogy milyen nyomorúságos a tisztviselőknek a javadalmazása ebben a nagy bankban, amely az összes magyarországi bankok között egyike a legnagyobbaknak. A bank óriási nyereségéhez viszonyítva lehetetlenül csekély a tisztviselők fizetése. Hogy ezt a lehetetlenül csekély javadalmazást értékeltesse, párhuzamot von a tisztviselők fizetésére fordított összeg és a között, amelyet az igazgatóság tagjai vesznek föl. Ebből az összehasonlításból kiderült, hogy amíg egy-egy igazgatósági tagnak átlag 70 ezer korona jut évenként, addig a 450 tagu tisztviselői kar fizetésének átlaga 2400 korona.

A főlshóaló a legudvariasabb hangon jelentette ki, hogy véleménye szerint is megérdemli az igazgatóság azt az aránylag is nagy járandóságot. Azonban talán mégis lehetne a tartalék alapok óriási módon való növesztése helyett, anélkül, hogy az osztalékokat kisebbiteni kellene, a bank tisztviselőinek a helyzetén javítani. Abban a reményben, hogy az igazgatóság megszívleli majd a szavait, nem tesz külön indítványt, hanem a mostani roppant drágaságnak, a viszonyok változásának hangsúlyozásával figyelmébe ajánlja az igazgatóságnak a tisztviselők helyzetén való könnyítés ügyét.

A főlshóalás a bank vezérigazgatóját láthatólag kinosan érintette és meglehetősen ideges hangon tiltakozott az ily belső ügyekbe való beavatkozás ellen. A tisztikar érdekeit mindenkor szíven viselte és hivatkozik azokra az intézményekre, amelyek az ő kezdeményezésére az alkalmazottak érdekeit szolgálják. Nem tartja helyesnek az összehasonlítást a bank vezetőinek és alkalmazottainak munkássága között, amelyek csak azt szolgálják, hogy ellentéteket idézzenek elő és veszedelmes tévtanok (?) verjenek gyökeret az alkalmazottak lelkeletében. Elítélte a főlshóalás tenorját és kijelentette, hogy a főlshóaló ily módon csak ártott azoknak, akiknek érdekeit védeni kívánta. A közgyűlés ez incidens után véget ért. Reméljük, hogy ha a Bender doktorok főlshóalásai sürűbbek lesznek, a részvényes urak majd csak magukba fognak egyszer szállni és így világozással telítve tisztábban fognak majd gondolkodni is.

— **Az ujságírók vasárnapi munkaszünete.** A budapesti ujságírók egyesületének küldöttsége tisztelgett a mult napokban a kereskedelmi miniszternél, akit arra kért, ne engedje minduntalan megbolygatni a most érvényes munkaszüneti rendelkezést és csupán nagy világesemények alkalmából, de akkor is csak a két ujságíró-egyesület együttes kérelmére engedje meg a felfüggesztést. A miniszter kijelentette, hogy a kérést egész terjedelmében teljesíti, a munkaszünetet a maga teljes épségében kívánja megőrizni és ez álláspontjához a jövőben is ragaszkodni fog.

— **A fatermelő- és fakereskedő hivatalnokok orsz. egyesülete** február hó 23-án tartotta az évi rendes közgyűlését. A választmány jelentéséből megemlíthetjük, hogy az egyesület révén 62 tag nyert az állásközvetítő utján állást. Az egyesület tagjainak száma 4 alapító-, 12 pártoló- és 72 rendes taggal szaporodott és ezek folytán a taglétszám 316-ra emelkedett. Az elmúlt év számadásaiban 1052 korona kezelési felesleg mutatkozott, a vagyon pedig az év végén 11506 korona volt.

— **Az országos munkásbiztosító pénztár** igazgatósága mult hó 28-án rendes havi ülést tartott. Az ülés legfontosabb tárgyai voltak az elnökségnek a biztosító társaságokkal folytatott tárgyalások eredményéről szóló jelentése és az orvoscserében tett előterjesztés. E szerint a pénztár a társaságoknál fenálló biztosítások érvénytelenítéséért öt évi egyenlő részletben 500.000 korona megváltási árat fizet, de viszont a társaságok kiszolgáltatják a pénztárnak az 1907. évi július 1-e előtt bevételezett biztosítási díjaknak az országos pénztárra eső hányadát, ugyszintén a terminus után bevételezett biztosítási díjaknak teljes össze-

gét, amely két tétel mindössze 500.000 koronára rug. Az igazgatóság az elnökségnek ezt az előterjesztését egyhangulag elfogadta és köszönetet szavazott *Hatvány József* elnöknek fáradozásáért. Az orvoskérdésben felolvasásra került az orsz. orvosszövetség átirata, amely szerint a legutóbb tartott orvos-kongresszus az orsz. pénztár által följánlott egyezséget nem fogadta el, egyuttal azonban kijelenti a szövetség a további tárgyalásokra való készségét. Ez alapon a pénztár felkérte dr. *Schwarzer Ottót*, hogy bocsátkozzék az érdekelt orvosi körökkel tárgyalásba és legjobb belátása szerint, a pénztár anyagi érdekeinek szemmel tartásával igyekezzék lehetőleg hosszabb időre szóló megegyezést létesíteni.

— **Értekezlet a drágaság ügyében.** *Wekerle Sándor* dr. miniszterelnök a rendkívüli drágasággal szemben rendezni akarja a közéleti viszonyokat, mielőtt azonban a kormány véglegesen intézkednék, egy március hó 2-ára összehívott értekezleten megvitatni kívánja a kérdés közgazdasági és szociális szempontjait. Az értekezletre a hatóságokat, szakembereket meghívták és részükre már előzetesen megküldötték azokat a tanulmányokat, amelyet a minisztérium és közgazdasági szakférfiak készítettek. Az ankét még tart.

— **Kamarakerületi gyűlések az ipartörvény revíziója tárgyában.** A kereskedelmi miniszter február hó 20-án kelt 11619/IV—A. számú leirata kapcsán megküldötte az összes kamaráknak az ipartörvény revíziója munkálataiból már kész, az ipari gyakorlatról valamint az ipari és kereskedelmi alkalmazottak védelméről szóló törvényjavaslat előadói tervezetét tanulmányozás és annak idején véleményes jelentés végett, elrendelvé annak ösmertetését és tárgyalását a kamarák területén levő összes ipartestületek, kereskedelmi körök és egyéb érdekeltségek bevonásával megtartandó kamarakerületi gyűlések keretében. Az érdekes leirat, amely az új ipartörvény mielőbbi életbeléptetésével is kecsegtet, így szól:

„Valamennyi kereskedelmi és iparkamara t. Elnökségének. A jelenlegi kormány átmeneti feladatai mellett a gazdasági és társadalmi élet elodázhatatlan szükségleteinek kielégítését és az evégből szükséges reformok megvalósítását feladatúl tűzte ki. A halaszthatatlan reformmunkálatok között, melyek mindegyike gazdasági és társadalmi életünk egy-egy régen érzett hiányát és baját pótolni, illetve orvosolni voltak és vannak hivatva, *tárcám keretében első helyre tettem a magyar iparosság legrégebb kívánságának teljesítését, az 1884. évi törvény cikkbe foglalt ipartörvény revízióját.* Az ipartörvény revíziójának munkálatai az abban megoldásra váro kérdések rendkívüli fontosságánál és a végzendő munka nagy terjedelménél fogva ma még nincsenek teljesen befejezve. Az e célra készülő törvényjavaslat egy részének szövegezése még munkában van. *De elkészültek annak az iparüzési jog megszerzésére, az ipar gyakorlására, az iparoktatásra és a munkásvédelemből a munkásviszonyokra, a munkaidőre, a munkások egészségének és testi épségének védelmére, ugyszintén a munkásoközvetítésre vonatkozó részei s miután az ipartörvény módosítása céljából az ipar gyakorlásáról, valamint az ipari és kereskedelmi alkalmazottak védelméről alkotandó törvényjavaslatnak ezek a részei tárgyuknál fogva önállóak, szükségesnek láttam az elkészült részeket már most kiadni, hogy az érdekeltségnek annál több ideje legyen a nagyterjedelmű munkálat alapos tanulmányozására.* A hiányzó részeket folytatólagosan a mellékelt füzethez a legközelebb fogom kibocsátani és megküldeni. Oly célból, hogy az érdekeltség a maga bírálatában semmiképp se legyen feszélyezve, a törvényjavaslatnak

sem a mellékelt füzeten foglalt, sem az ahhoz pótlólag kiadandó részei tekintetében, a magam részéről még nem foglaltam állást, ez a javaslat kizárólag előadói tervezet. Ezért, nehogy a törvényjavaslatnak az országgyűlés elé terjesztése az érdekelt szakvéleményének késedelmes beérkezése miatt indokolatlan halasztást szenvedjen, felkérem a kereskedelmi és iparkamarát, hogy addig is, míg a törvényjavaslat végét megküldénem, az előadói tervezet most közrebocsátott, azután majd a legközelebb kiadandó részét is kerületei összes ipartestületei és egyéb érdekcsoportok bevonásával értekezletileg mielőbb behatóan tárgyalatni s ez értekezleti tárgyalások végeredményéről hozzam az előadói tervezet hiányzó és pótlólag megküldendő részeinek vételétől számított négy hét alatt kimerítő jelentést tenni sziveskedjék. Megjegyezve, hogy az ipartestületeknek az előadói tervezet tanulmányozás céljából szinten megküldöttem, értesitem még a kamarát, hogy a törvényjavaslatot szaktanácskozmány utján óhajtom a vezetésem alatt álló minisztériumban tárgyalatni, mely szaktanácskozmányokat ez évi március hó végén óhajtom megkezdni. A szaktanácskozmány idejét pótlólag közlöm a kamarával. — Budapest, 1908. évi február hó 20. *Kossuth* s. k.“

— **Figyelmeztetés a 2400 koronán fölüli fizetésű karszakhoz!** Tudvalevőleg a 2400 koronán fölüli fizetéssel bíró magántisztviselők a betegsegélyző pénztáraknak már nem lehetnek tagjai; ezeknek a *Kereskedelmi segélyegylet* nyújt módot és alkalmat, hogy magukat és családtagjaikat betegség esetére biztosítsák. A *Kereskedelmi segélyegylet* kizárólag a *magántisztviselők* és a kereskedelmi pályán működők betegsegélyző egyesülete, már 22 éve áll fenn és tagjainak a társadalmi állásuknak megfelelő következő kedvezményeket nyújtja: *Orvosi kezelést és gyógyszereket, szakorvosi rendelést saját rendelő intézetében, kórházi ápolást a Ferenc József kereskedelmi kórházban és elhalálozási adományt.* Belépési nyilatkozatok kaphatók az egyesületi irodában, valamint a *kereskedelmi segélyegylet* irodájában (Hold-utca 15. sz. alatt), ahol egyéb felvilágosítással is szívesen szolgálnak.

Közgazdaság.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank zárszámadása. A Leszámitoló és Pénzváltó Bank *Beck Miksa* elnökléte alatt tartott ülésében megállapította a bank 1907. évi zárszámadását. A megállapított mérleg és nyereség- és veszteségszámla az 1906. évről áthozott 303.387 korona 76 fillér betudásával 5.347.042 korona 46 fillér bruttó nyereséget és az összes költségek, adók és leírások levonása után 3.444.528 korona 84 fillér tiszta nyereséget mutat az előző évi 3.510.080 korona 24 fillérrel szemben. Az igazgatóság elhatározta, hogy a folyó évi március hó 12-én tartandó közgyűlés elé azt a javaslatot fogja terjeszteni, hogy minden 400 korona névértékű részvény után, úgy mint az előző esztendőben 28 kor., azaz 7 százalékos osztalék fizetessék, ezenfelül a tartalékalap a külön tartalék mérlegszerű 71.966 korona 27 fillérnyi gyarapításán felül 150.000 koronával és a nyugdíjitalan 20.000 koronával dotáltassék. Ezen előterjesztések elfogadása esetén — az igazgatósági tantiemek levonása után — a folyó üzlet-évre 360.414 korona 73 fillér vitetik elő.

A megállapított mérleg és nyereség- és veszteségszámla részletes adatai a következők.

Vagyon: Pénztári készlet 3.187.674 korona 34 fillér, értékpapirkészlet 5.540.095 kor. 06 fillér, záloglevélbiztosítéki alap értékpapirjai 3 millió 041.450 korona, záloglevélkészlet 3.239.922 korona 34 fillér, nyugdíjalap értékpapirjai 1.879.618 korona 18 fillér, külföldi váltók és pénzek 1.318.605 korona 62 fillér, váltótárca 39.905.745 korona 93 fillér, előlegek a lombardüzletben 38.622.789 korona 72 fillér, társasvállalati befizetések 8.522.072 korona 03 fillér, különféle adósok 34.495.421 korona 46 fillér, zálogleveles jelzálogkölcsonők 32.443.603 korona 06 fillér, a budapesti közraktárak befizetett bérátalánya 7.470.180 korona 28 fillér, az áruosztály bizománya, előleg- és raktárüzletben igénybe vett összegek 30.005.118 korona 51 fillér, ingatlanszámla 2.250.000 korona,

fiókok ingatlan és felszerelési számlája 187.600 korona. Összesen 212,190.896 korona 53 fillér. *Teher*: Részvénytőke 40,000.000 korona. Tartalékalap 6,719.947 korona 58 fillér, külön tartalék 1,760.958 korona 64 fillér, budapesti közraktárak törlesztési számlája 1,181.945 korona 74 fillér, nyugdíjalap 3,149.379 korona 07 fillér, elfogadvány-számla 20,965.600 korona, betétek takarékkönyvecskékre, csekk- és folyószámlán, pénztárjegyek 96,346.807 korona 79 fillér, különféle hitelezők 5,606.881 korona 81 fillér, jelzálogadósok ideiglenes követelése 333.647 korona 06 fillér, forgalomban levő 4 százalékos záloglevelek 30,608.200 korona, forgalomban levő 4 és fél százalékos záloglevelek 1,992.000 korona. *Nyereség*: a múlt évről áthozott 303.387 korona 76 fillérrel együtt 3,444.528 korona 84 fillér. Összesen 212 millió 109,896 korona 53 fill. *Nyereség- és veszteségszámla. Követel*: Nyereségáthozat az 1906. évről 303.387 korona 76 fillér, kamatszám 6 millió 241.260 korona 62 fillér, levonva a passzív kamatokat 3,059.081 korona 21 fillér, tehát 3,182.179 korona 41 fillér, jutalék és bizomány 625.494 korona 79 fillér, nyereség érték-papírüzletben és társas vállalatoknál 253.257 korona 67 fillér, nyereség külföldi váltókon és pénzekben 52.109 korona 91 fill., nyereség a fiókosztályoknál 186.655 korona 19 fillér, különféle nyereségek 88.651 korona 19 fillér, nyereség a jelzálog-kölcsönüzletben 144.793 korona 84 fillér, házjövedelem 96.469 korona 24 fillér, jövedelem a budapesti közraktáraknál 414.043 korona 46 fillér, összesen 5,347.042 korona 46 fillér. *Tartozik*: Tiszti fizetések számlája 642.732 korona 65 fillér, költség-számla 906.367 korona 72 fillér, behajthatatlan követelések leírása 90.315 korona 56 fillér, leírás a felszerelési számlán 15.291 korona 79 fillér, adószámla 235.805 korona 90 fillér, a bank felügyelő-bizottsága 12.000 korona. *Nyereség*: az 1906. évről áthozott 303.387 korona 76 fillérrel együtt 3,444.528 korona 84 fillér. Összesen 5,347.042 korona 46 fillér.

Amint a fenti adatokból kitűnik, az eredmény kizárólag a folyóüzletből eredő nyereségekből származik. Első sorban a kamatszám mutat lényeges emelkedést, mely a múlt évi kedvező kamatkonjunkturán kívül a betéteknek közel 12 millióval való emelkedésének a következménye. Hasonlóképpen a bank különféle üzletágainak fejlődésével járt együtt a jutalékszám tetemes növekedése.

A lefolyt év általánosan ismert gazdasági nehézségei, különösen az értékpapírpiac éreztették kedvezőtlen hatását és ezzel kapcsolatban megátolták minden nagyszabású pénzügyi tranzakció keresztülvitelét. Ez az oka annak, hogy az értékpapír- és értékpapírbizományi üzletek, valamint az ezen üzletágakat kultiváló fiókok eredménye csökkentést tüntet fel és hogy a társasüzletek számláján is csupán csekély nyereség mutatkozik. Az ismert kedvezőtlen viszonyok dacára is kétes követelések címén, azoknak legszigorubb bírálása mellett, aránylag csekély összeg volt leírandó.

Az elmúlt év folyamán résztvett a bank a Magyar Általános Takarékpénztár R.-t., a Kőbányai Polgári Seriózó R.-t. és a Budapesti Városi Villamos Vasut R.-t. tőkefelmerülésének keresztülvételében és az ezen üzletekből eredő nyereség a jelen mérlegben el is számoltatott. Résztvett továbbá a Magnesit-IPAR és Bányászati R.-t. részvényeinek átvételére alakult szindikátusban és a Budapest székesfővárosnak nyújtott 10 millió folyószámlakölcsönben. Ezen két szindikátuson kívül elszámoltatott még a régebbi nagyobb társasüzletek közül a Danubius hajó- és gépgyár R.-t., a Magyar Folyam- és Tengerhajózási R.-t., a Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára, a Magyar Telepítő- és Parceláló Bank R.-t., a Magyar Agrár- és Járadékbank R.-t., a fiúmei Forgalmi-bank R.-t., a fiúmei Nyilvános raktár R.-t., az első Magyar Papírpar R.-t., a Czeija, Nissl und Co. egyesült telefon- és telegráfgyár R.-t., az Austrian Banking Syndicate Ltd és a Marokkói Állami Bank részvényeire vonatkozó konzorciális üzletek, valamint a Magyar Jelzálog Hitelbank konverzionális szindikátusainak második része. A jelzálogosztály eredményének csökkenése a fix kamatozású értékpapírok piacának az elmúlt év egész folyamán tartott teljes üzlettelenségére vezethető vissza. Az áruosztály üzletmenete az elmúlt év folyamán is igen kedvező volt; a gabonabizomány és különösen a gabonaelőlegüzlet forgalma a gyenge gabonatermés dacára az

előző esztendőhöz képest további emelkedést mutat s így ezen üzletágak lényeges nyereségtöbbletet értek el. Az áruosztály vállalatai közül jó eredménnyel dolgoztak a barcsi és fiúmei tárházak, valamint a Forgalmi Bank R.-t. Fiumében, mely utóbbi állandóan örvedetesen fejlődik. Ezzel szemben a nyerstermény kommanditból az elmúlt év folyamán alapított Nyerstermény R.-t.-nál való részesezés, a nyersbőr-áraknak Amerikából kiinduló és az összes piacokra kiterjedő krízis-szerű áresése folytán nagyobb veszteséggel járt, mely veszteség a jelen mérlegben történt leírások és tartalékolások útján fedezetet nyert. Ezáltal a különféle nyereségek számlája, mely különben lényegesen meghaladta volna a múlt esztendő eredményét, a tavalyi évhez képest csökkenést mutat. A fővárosi közraktári vállalat üzletmenete igen kedvező volt, a forgalom és raktárállomány teljesen kielégítő s így a vállalat a fővárosi szubvenció igénybevétele nélkül is igen jó eredményt ért el.

A Magyar általános hitelbank mérlege. A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága kedden tartott ülésében megállapította az 1907. évi mérleget, mely 7,744.640 korona 60 fillér tiszta nyereséget tüntet fel. A nyereség felosztására nézve az igazgatóság elhatározta, hogy a részvényesek folyó évi március 19-én tartandó közgyűlésének indítványozni fogja, hogy 1907. évi osztalékul folyó évi április 1-től kezdve részvényenként negyven korona fizetessék ki, 1,000.000 korona a tartalékok javadalmazására fordítottassék (ezen összegből 535.128 korona 07 fillér a rendes tartalékalap növelésére, 464.871 korona 93 fillér ingatlanok tartalékának létesítésére, amely egyúttal egy új banképület céljaira fog szolgálni) és végül 311.165 korona 81 fillér új számlára vitessék át. E mérlegben az 1907. évi december 31-ig lebonyolított üzletek el vannak számolva. Az 1907. évi mérleg-, valamint eredmény-számla részletes adatai a következők:

Főmérleg-számla. Aktívum: Pénztári készlet K 4.639.086.01, Tárca K 104,005.612.47, Értékpapírok K 18,008,031.25. Adó-sok K 166,740.030.05. Társasüzleti részesezés K 21,554.708.84. Árukészletek K 1,160.664.67. Különféle aktívák K 12,465.247.70. Ingatlanok K 1,074.475.25. Felszerelés K 1000. Összesen K 329,649.126.24. — *Passzívum*: Részvénytőke K 60,000.000. Tartalékalap K 33,464.871.93. Fel nem vett osztalékok K 3266. Elfogadványok K 20,057.200. Pénztári jegyek és takarékbetétek K 8,801.770.91. Hitelezők K 195,709.163.26. Különféle passzívák K 3,868.213.54. Összesen K 321,904.485.64. Nyereség K 7,744.640.60.

Főüzleteredmény-számla. Jövedelem: Nyereségáthozat az 1906. évről K 409.892.66. Kamatok K 7,614.963.63. Jutalékok 1,517.453.52. Társasüzleti nyereségek K 140.356.87. Nyereség ércváltók és ércértékek után K 108.969.29. Nyereség árukon K 245.587.24. Házbérjövedelem K 64.394.82. Nyereségrészese-dés a Fiumei hitelbank (r.-t.)-nál K 6.491.93. Nyereségrészese-dés a Szegedi kereskedelmi és iparbanknál K 32.425.24. Összesen K 10,671.779.42. Le: Kiadás: Tiszti fizetések és egyéb személyzeti kiadások K 1,511.746.85. Költségek K 680.407.06. Veszteség követeléseken K 149.410.03. Adók K 585.574.88. Összesen K 2,927.138.82. Nyereség K 7,744.640.60.

Fentebbi mérlegben csak néhány kisebb szindikátusi üzlet számoltatott el, míg a folyamatban levő nagyobb társas-üzletek lebonyolítására alkalom nem nyílt. Ilyformán az elért nyereség kizárólag a folyóüzletből ered, amely újabb lényeges kiterjedést nyert. Teljesen kielégítő eredményt szolgáltatott az áruüzlet is, jóllehet annak újjászervezése csak a múlt év második felére esik. Az értékpapírok az eddigi módszer szerint lényegesen a napi ár alatt állítottak be a mérlegbe, úgy hogy az értékpapírállományban jelentékeny tartalék foglaltatik. A konzorciális üzletek alapjául szolgáló társaságok — tulnyo-móan jól fejlődnek.

Folyamatban voltak 1907 december 31-én: az 1907. évi december 31-én még fennállott és el nem számolt következő szindikátusok: az 1906. évi 4 százalékos osztalék járadék, a Kőolajfinomítógyár Részvénytársaság, a Részvénytársaság villa-mos és közlekedési vállalatok számára, a Hungária egyesüli gőzmalmok részvénytársaság, a Fatermelő részvénytársaság, a Mezőgazdasági ipar részvénytársaság, az Országos raktárházak részvénytársaság, a Magnesit-IPAR részvénytársaság, az Urikány-Zsiivölgyi magyar kőszénbánya részvénytársaság, a Karton-

nyomó-ipar és textil-kereskedelmi részvénytársaság Fürst Jakab és Fiai, a Ganz-féle villamossági részvénytársaság, a Beocsini Cementgyári Unio részvénytársaság, a Mezőgazdasági szeszipari és kereskedelmi részvénytársaság, a Pannónia kender- és lenipar részvénytársaság, a Dunántuli kőszénbánya részvénytársaság, a Magyar pamutipar részvénytársaság, a Danubius hajó- és gépgyár részvénytársaság, az Egyesült magyar hajlított fabutorgyárak részvénytársaság, az Actiengesellschaft der Vereinigten Oesterreichischen Bughölmöbel-Fabriken, az Actiengesellschaft für Naphta-Industrie, az Österr. Berg- und Hüttenwerks-Actiengesellschaft, a Cosmanos Vereinigte Textil- und Druckfabriken Actiengesellschaft, a Societa per lo Sviluppo delle Imprese Elettriche in Italia, a Ma okkói állami bankrészvények szindikátusa, végül néhány helyi érdekű vasut és egyéb kisebb társaság-üzletek, valamint több szindikátusi részesedés az intézet külföldi üzletbarátaival együtt kötött társaság-üzletekben.

A fiók kivétel nélkül örvendetes emelkedést tüntetnek fel.

A múlt évben keresztülvitt alaptőkefelemelésnek, valamint az intézetre bizott idegen tőkék szaporodásának megfelelően a váltótárca 96.7 millióról 104 millióra, az adósok állománya 120.9 millióról 166.7 millióra emelkedett. A hitelezők állománya a tavalyi 172.2 millióval szemben 195.7 milliót ért el. A különféle aktívák 12,465.000 koronát tesznek ki, amely összegben a későbbi terminusra eladott értékpapírok és áruk 9,170.000 koronával szerepelnek. Az ingatlanok tételének emelkedése a vidéki fiók részére megszerzett házakban leli magyarázatát. A tisztí fizetések számlája a múlt évvel szemben 229 ezer korona emelkedést mutat, ami egyrészt az üzlet fejlődésével, másrészt az alkalmazottak fizetésének javításával függ össze. Ez évben a tavalyihoz hasonlóan a közgyűlésnek indítványozni fogják, hogy a tartalékok javadalmazására 1,000.000 korona fordíttassék, amely összegből 535.128 korona 07 fillér a rendes tartalékalapnak 34,000.000 koronára való kiegészítésére 464.871 korona 93 fillér pedig egy újonnan alakítandó ingatlanok tartalékának javadalmazására fordíttatik. Ezen utóbbi tartalék egyúttal az esetleg emelendő banképület céljaira fog szolgálni.

Az osztalék a múlt évre a tavalyival egyenlően részvénytényenkint 40 koronát tesz.

Az utolsó 7 év tiszta nyeresége (az osztalék zárjelben) a következő volt: 1901-ben 3,180,061.87 K (30); 1902-ben 3,680,800.21 K (34); 1903-ban 4,336,685.20 K (36); 1904-ben 4,644,475.85 K (38); 1905-ben 5,553,115.38 K (38); 1906-ban 6,173,640.94 K (40); 1907-ben 7,744,640.60 K (40).

A 34 és fél millió korona kimutatott tartalékok a 60 millió korona alaptőkének 57 és fél százalékát teszik, úgy hogy az intézet összes saját tőkéje 94 és fél millió koronára rug. Az intézet saját tőkéje a kezelés végett reá bizott idegen tőkékkel együtt a múlt évvel szemben 242,000,000 koronáról 298,000,000 koronára emelkedtek.

Az egyes üzletágak 1907-ben (zárjelben foglalva az előző évi adatok) a következőleg alakultak: Váltók. Bejött 751.3 millió K (690.9 millió). Kiment 746.9 millió K (602.7 millió). Polyószámla és bizományi üzlet összes forgalma 8,582 millió K (7,830.3 millió). Ércváltók és ércértékek összes forgalma 374.7 millió K (284.6 millió). Pénztári összes forgalom 3,918 millió K (3,559 millió).

A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága megállapította az intézet 1907. évi mérlegét. A lefolyt üzletév bőséges belső tartalékok kihasítása mellett 1,479,470 korona 58 fillér tiszta nyereséggel zárul, a tavalyi 1,177,578 korona 36 fillérrel szemben, mely eredmény az év második negyedében 4 millió koronával (16 millióra) emelt alaptőke 9.25 százalékos kamatozásnak felel meg.

Valamennyi üzletág forgalma a fokozott munkásság eredményét mutatja. Különösen lényeges az emelkedés a betétállományánál, amely 15,315,116 koronáról 20,018,078 koronára szaporodott. Az intézet a múlt esztendőben 126,906,997 korona 46 fillér váltót számított le az előző évi 107,348,373 korona 57 fillérrel szemben. Az 1907. évi összeforgalom 242,241,502 korona volt az 1906. évi 2188 millió 444,225 koronával szemben. A jelzálogüzlet kölcsönállománya az 1907-es évben folyósított 3,555,909 korona 30 fillér összegű új kölcsönökkel 27,469,041 korona 47 fillérre növekedett.

A takarékpénztár összes kibocsátmányait, a befektetési értékek piacának mindenütt és állandóan kedvezőtlen viszonyai dacára is 417.400 korona névértékű maradóösszeg kivételével eladta. A mérleg a következő számadatokat tartalmazza:

Vagyon: Pénztárszámla 759,973 korona 49 fillér. Váltószámla 319,614 korona 79 fillér. Zálogl. biztos. alap értékpapirjai 3,056,150 korona. Nyugdíjpénztár értékpapirjai 307,177 korona 08 fillér. Különféle állami, magánsorsjegyek, záloglevelek és állampapírok 284,833 korona 88 fillér. Saját értékpapír készlet 968,139 korona 14 fillér. Saját záloglevél-készlet 383,686 korona. Előleg értékpapírokra 13,708,644 korona 09 fillér. Adósok óvadékokért és adóhitelekért: 8,574,635 korona 68 fillér. Jelzáloggal fedezett folyószámla hitelek 426,517 korona 01 fillér. Jelzálogkölcsönök záloglevelekben 27,469,041 korona 47 fillér. Intézeti ház 1,495,000 korona. Betétek giroszámlán és pénztáratételeknél 2,622,790 korona 56 fillér. Különféle adósok 3,195,790 korona 27 fillér. Átmeneti tételek 498,707 korona 82 fillér. Követelések a váltóüzlettől 1,293,579 korona 22 fillér. Berendezés, pénzszekrények stb. tőkéletesen leírva. Összesen 80,594,769 korona 02 fillér.

Teher: Részvénytőke 16,000,000 korona. Tartalékalap-tőke 1,965,028 korona. Hivatalnokok nyugdíjpénztára 307,826 korona 32 fillér. Betétek 20,018,078 korona 67 fillér. Hitel-egyesületi biztosítékszámra 41,865 korona. Alapítók számlája 9032 korona. Fel nem vett részvény és alapítói elism. osztalékok 731 korona. Beváltandó záloglevél-szelvények 20,447 korona. Adóhitelek 3,785,300 korona. Forgalomban levő záloglevelek 27,441,800 korona. Forgalomban levő kfsorsolt záloglevelek 320,600 korona. Leszámolt kölcsönökből még nem folyósított összegek 105,340 korona 63 fillér. Jelzálogadások előre fizetett törlesztési részletei 873,707 korona 93 fillér. Különféle hitelezők Os átmeneti tételek 8,234,483 korona 57 fillér. Tiszta nyereség 1,479,470 korona 58 fillér. Összesen 80,594,769 korona 02 fillér.

Az igazgatóság a legközelebb egybehívandó 26 ik rendes közgyűlésnek javasolni fogja hogy a kimutatott 1,479,470 korona 58 fillér tiszta nyereségből a tartalékalap az alapszabályszerű 68,862 korona 90 filléren kívül további 66,109 korona 10 fillér, tehát összesen 134,972 koronával javadalmaztassék, ami által a tartalékalap 2,100,000 koronára emelkedik; az intézeti ház értékéből 25,000 korona irattassék le; a hivatalnokok nyugdíjpénztárába 20,000 korona utaltassék; a részvénytény elvénnyek darabonként 33 koronával = 6 százalék (a tavalyi 92 koronával szemben) a még forgalomban levő 1000 darab alapítói részjegy szelvénye pedig darabonként 13 koronával váltassék be, a fenmaradó 119,545 korona új számlára elővezetessék.

A Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja, mint részvénytársaság igazgatósága megállapította az intézet 1907. évi mérlegét, mely 839,118 korona tiszta nyereséggel zárult. E nyereség felosztása iránt az igazgatóság a f. évi március hó 8-án tartandó közgyűlésén azon javaslatot gán-dékozik előterjeszteni, hogy a társaság 20,000,000 K alaptőkéjéből eddig kibocsátott 12,000 drb (12,000,000 K) részvény után úgy, mint az előző években, az alapszabályszerű jutalékok levonása után ezuttal is részvénytényenkint 55 korona, összesen 660,000 korona fizetessék osztalékként, ami a részvények névértéke után 5.5 százalékos kamatozásnak felel meg; 44,021 K a rendes tartalékalapnak 1,120,000 koronára való kiegészítésére, 50,000 K pedig az árfolyam különbözőzeti tartalékalapra fordíttassék; 10,000 K a nyugdíjalaphoz csatoltassék; 6010 K a leltárszámlából. 10,000 K az intézeti ház leltári értékéből leírassék és 17,697 K 18 f. pedig új számlára vitessék át. A mérleg részletei a következők:

Vagyon: Pénztár-számla 134,457 K 26 fillér, a záloglevelek biztosító alapjának értékpapirjai és kamatai 6,288,377 K 59 f., a községi kötvények biztosító alapjának értékpapirjai és kamatai 3,064,208 K 74 f., értékpapírok és kamatai 48,773 K 75 f., elhelyezett tőkék: bel- és külföldi bankok 6,174,131 K 73 f., pupilláris biztonsgu értékpapírokra adott lombard előlegek, takarékbetétek és átruházó intézetek egyenlegei 3,207,697 K 23 f., összesen 9,381,828 K 96 f., saját záloglevél-készlet és kamatai 997,686 K 50 f., saját községi kötelező és kötvény készlet és kamatai 1,109,822 K 08 fillér,

jelzálogkölcsonszámla záloglevelekben adott kölcsönök 120 millió 871.890 korona 08 f., községi kölcsön számla községi kötvényekben és kötelezőkben adott kölcsönök 23,991.501 K 43 f., nyugdíjalap értékpapír és kamatai 251.111 K, intézeti ház 880.000 K, leltárszámla 36.019 K, átmeneti számlák 517.465 K 47 f. Összesen: 167,573.141 K 86 fillér.

Teher: Részvénytőke 12.006 drb részvény á 1000 K 12,000 000 K, tartalékalap 1,075.979 K, tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja 252.103 K 22 f., kibocsátott záloglevelek 120,872.000 K, kibocsátott községi kötelezők és kötvények 23,992.000 K, kisorsított és be nem váltott záloglevelek, községi kötelezők és kötvények 626 655 K, fel nem vett osztalék 3850 K, beváltandó szelvények és szelvény dotációk 2,349.798 K 62 f., jelzálogos és községi kölcsönökből visszatartott összegek 636.742 K 75 f., átruházó intézetek és üzletbarátok követelései 3,414,524 K 22 f., átmeneti számlák 1,510.370 K 77 f., egyenleg mint nyereség 839.118 K 28 f. Összesen 167,513.141 K 86 fillér.

Az intézet 1907. évben 20,681.661 K jelzálogkölcsonst és 316.330 K községi kölcsönst folyósított, figyelembe véve tehát az évközben teljesített visszafizetéseket, a jelzálogszámla 107,300.200 koronáról 120,871.890 koronára emelkedett, a községi kölcsön számla pedig 23,991.501 koronában áll fenn. Forgalomban volt az intézet kibocsátmányaiából 120,872.000 korona záloglevél és 23,992.000 korona községi címlet. A jutalékszámra és egyéb a jelzálog és községi kölcsönüzletből elért jövedelem összege az 1906. évi 733.167 koronával szemben 729.003 koronát tett ki a lefolyt évben.

Első Leánykihásító Egylet m. sz. Gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított 1863 ban. F. év február havában 1.555,500 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,339.500 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 95.476 K 85 fillér fizettetett ki. 1908. január 1 től február 29-éig bezárólag 3.158,400 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 2.720,300 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 255.248 K 18 f. és az intézet fennállása óta 12,653 134 K 09 f. fizettetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

Szerkesztői üzenetek.

L—ó M. Budapest. Az a kérdés, hogy olyan alkalmazottak, akiknek főnökei részint a kereskedésbe, részint az iparba vágó kereseti tevékenységet fejtenek ki, a kereskedő- vagy iparossegédek sorába tartoznak-e, többször fordult meg a mi bíróságunk előtt is. A külföldi és különösen a német bíróságok is többször foglaltak állást ebben a kérdésben. Legutóbb a kölni kereskedelmi bíróságnak volt alkalma e tárgyban elvi jelentőségű határozatot mondani. Pékülzetekben alkalmazott elárusítónők jogi állásáról volt szó ezuttal. Az eddig vitás kérdést a bíróság a következőképp állapította meg: A kézművesek által előállított áruk forgalomba hozatala a kereskedelmi törvény 1. §-a értelmében kereskedelmi üzletnek tekintendő. Kereskedelmi üzlet alatt értendő az az üzleti tevékenység, amelynek az előállítással ellentétben az áruk forgalomba hozatala a tárgya. Kétségtelen, hogy azok a kézművesiparosok, akik egyidejűleg kisebb terjedelemben kereskedelmi üzletet is folytatnak, a kisebb jogu kereskedőkhöz is tartoznak, akikre tehát a kereskedelmi törvény egyes meghatározott rendelkezései alkalmazást nem nyerhetnek. E rendelkezésekhez azonban a kereskedősegédekre vonatkozó határozmányok nem tartoznak. A mészárosok, pékek

segédjei tehát, akik az áruk előállításával, fel- vagy átdolgozásával foglalkoznak, iparossegédeknek tekintendők, akikre az ipartörvényben foglalt rendelkezések irányadók, míg azok az egyének, akik az ipari termékek forgalomba hozatalával vannak elfoglalva, tehát az üzleti elárusítónők is, a kereskedősegédekhez tartoznak. A kereskedősegédekre vonatkozólag a kereskedelmi törvény akkép intézkedik, hogy szolgálati szerződésük, amennyiben az határozatlan időre szól, bármelyik fél részéről előzetes hat heti felmondás után a naptári negyedév végére felbontható. Amennyiben hosszabb vagy rövidebb felmondási időt állapít meg a szerződés, annak mindkét félre nézve egyenlőnek kell lennie és egy hónapnál rövidebb nem lehet, felmondásnak ily esetben csak a hónap végére van helye. Minden más ellenkező megegyezés jogilag semmis. Ez a német bíróságok álláspontja, ami többé-kevésbé alkalmazható a mi viszonyainkra is, t. i. a kereskedelmi és ipartörvény idevágó intézkedései szerint.

Remuneráció. A budapesti ítélőtáblának 1898: II. G. 81. sz. ítélete alapján a főnök által a segédeknek feltétlenül kötelezett remuneráció a fizetés tekintete alá esik és ugyanez ítélet megokolása kiemeli, hogy a remuneráció a segéd járandóságának kétségkívül feltétlenül kiegészítő része és a remunerációnak feltétlenül kötelezése semmi egyéb, mint a segéd járandósága egy része kielégítésének az év végére való utalása. Ezzel szemben azonban egy más esetben a kuria 671/1900. sz. a. olyan értelemben döntött, hogy a remunerációra csak feltételes az igény. A jutalomdíjat (remunerációt) az alkalmazott ugyanis csak akkor követelheti a szolgálatadótól, ha a jutalomdíj adását a szolgálati szerződés megkötésekor, vagy később a felek kikötötték. Ily kikötés nélkül jutalomdíj adása a szolgálatadó akaratától függ és nem állapítja meg a jutalomdíj követelésére való jogot az, hogy valamely szolgálatadónál a jutalomdíj adása szokásos. A hazai judikaturának e kétrendbeli határozata mellett a mi véleményünk a következő: Ha kartárs ur, az előző évi zárlatnál, amikor még nem teljes esztendőtt szolgált a vállalatnál, e körülményre való utalással elesett a remunerációra való igényétől, egy a mostani alkalommal, amikor több mint egy esztendei, még pedig egész üzletévi tevékenység áll mögötte, főnökének akkori nyilatkozata alapján igényt tarthat a remunerációra. Igénye van továbbá kartárs urnak erre a jutalomra azért is, mert a munkaadó részvénytársaság alapszabályaiban meg van állapítva, hogy a tiszta nyereség hány százaléka esik a tisztikar javadalmazására. Az alapszabályok a vállalattal szemben törvényes erejük és azoknak intézkedései az igazgatóságot minden körülmények között kötelezik. Az igazgatóságnak arra van joga, hogy az alapszabályokban megállapított percentuális javadalmazás összegét a tisztikar tagjai között legjobb belátása szerint ossza föl, de nincs joga arra, hogy egyeseket teljesen mellőzzön, ha csak olyan okai nincsenek, amelyek erkölcsi elbírálás alá esnek.

Gyártalepi kaszinó. Köszönettel és igaz hálával olvastuk az Önök jóindulatu és a kartársi szolidaritás melegevel áthatott sorait. Levelük minden állítását, minden igazságát érezzük és valljuk, ámde — sajnos — ezidőszert nincs módunkban segíteni a helyzetet. Még azt sem tehetjük meg, hogy ezek-

hez a komoly sorokhoz hozzájuk méltó kommentárt fűzzünk, mert még mindig áll az axióma, hogy: szólj igazat, betörök a fejed... Mindazonáltal nem zárkózunk el az elől, hogy — szíves beleegyezésükkel — sorukat e helyütt közzétegyük, remélvén, hogy az Önök egyéni véleményének publikálása senkinek az érzékenységét sérteni nem fogja, amit annál is inkább megtehetünk, mert lapunkban mindenkor sulyt vetettünk arra, hogy a vélemény-és gondolatszabadság korlátokat e hasábkokon ne találjon. Az Önök levele szösz szerint így hangzik: »Igen tisztelt Szerkesztőség! Mi, akik itt az isten háta megett hónapokon át teljesen egymásra vagyunk utalva, az Önök lapjának hálás olvasói, Szövetségünk pedig lelkes csodálói vagyunk. Alig várjuk a kétheték mulását, hogy b. lapjuktól értesüljünk a Szövetség újabb és újabb tevékenységéről. Bámulattal és igaz ragaszkodással adózunk a Szövetségtanácsnak szakadatlan és lankadatlan tevékenységeért s csak két dolgot nem értünk. Egyrészt azt, hogy a Szövetség intézői, akik maguk is alkalmazottak, honnan merítik idejüket ehhez a sok időt és vesződséget, utánjárást, informálást igénylő munkához? Másrészt és főleg azt, hogy az ilyen hatalmas organizációhoz és adminisztrációhoz szükségelt anyagi forrást miből meríti? Mert kétségtelen előttünk, hogy a központi iroda munkássága, adminisztrációja, a lap fentartása, a segélyezések, állásközvetítő stb. tetemes pénzáldozatba kerülnek. Mindaz a tevékenység és legnagyobb méltánylást megérdemlő mozgalmas agitáció az egész ország magántisztviselőinek, tehát az összeségnek érdekében történik, miért van az mégis, hogy nagyjából a fővárosi törzstagok évi tizenkét koronás járulékból tartja fenn magát a Szövetség és a vidék, az erőteljes és vagyonnal rendelkező testületek alig támogatják a központ önzetlen és fáradságos munkáját, ha másképp nem, legalább materiális eszközökkel? Egyik itteni kartársunk, aki évente többször látogat föl a fővárosba s ilyenkor mindig felkeresi Önöket hogy a M. O. Sz. vezetőinek üdvözlétüket tolmácsolja, említi nekünk, hogy a vidéki magántisztviselő-egyesületek tagjaik számának arányában fejenként csupán évi 20 fillért adoznak a közös célok oltárára, míg tagsági díjaiknak többi része az egyesületek céljait szolgálja. Ez az állítás, ha nem is kételkedünk benne, előttünk szinte hihetetlen. Hát azok a testületek, amelyek 4—10 ezer koronás budget-vel dolgoznak, a közös célokra, a tulajdonképpeni érdekképviseletre, a magántisztviselő-érdekek védelmére (— mert hisz kétségtelen, hogy ez a tevékenység csupán a központban ver igazán erős gyökeret s onnan indult ki minden alkalommal —) évenként 40—50—60 koronát adoznak? Tehát bevételüknek 1—2 százalékát, míg a többi 99—98 százalék egyéb célokra jut. Szorgalmasan böngészünk lapjukat s vajmi ritkán olvassuk, hogy ez vagy az a magántisztviselő-egyesület évi feleslegéből pár száz koronát juttatott volna akár a Szövetség céljaira, akár pedig az általa fentartott humanitárius intézményekre, például az üdülőtelepre, vagy az állásnélküliek segélyalapjára. Olvassuk azt is, hogy itt ott nagyszabású és fényes, anyagiakban is bőségesen sikerült estélyt rendeztek a kartársak, de nem látjuk a nyomát, hogy ilyenkor megemlé-

keztek volna a központ áldásos munkásságáról. Bocsánat, t. Uraim, de ezek az állapotok érthetetlenek előttünk. Lehet hogy mi, a világtól elzárt emberek, szűk látókörrel rendelkezünk, de uram bocsá, hiszen az utszéli koldusnak is többet adunk évenként husz fillérnél. (A banális hasonlatért elnézést kérünk.) Azt is tudjuk, hogy a szervezett munkások a rendes tagsági díjakon kívül is heti 20 fillérel adoznak pártadó címén a szervezeteknek. A szegény, napszámra fizetett munkás eszerint rendes tagsági díján kívül is ötvenkétszer annyit fizet szervezetének, mint a mi vidéki egyesületeink tagjai a központi szervezetnek... Ezek a dolgok egy rideg, esős estén gyártelepünk kaszinójában foglalkoztattak bennünket s elhatároztuk, hogy a tek. Szerkesztőséghez fordulunk szíves utbaigazítás végett. Mert nem tudjuk elhinni, hogy az állapotok valóban ilyenek, nem akarjuk hinni, hogy Önök a fővárosban annyira magukra és saját áldozatkészégükre volnának utalva... Kérjük szíves értesítésüket s köszönetünket fejezzük ki már előre a felvilágosításokért. Kartársi meleg üdvözléssel... stb.«

HIVATALOS RÉSZ.

A Magántisztviselők Országos Szövetségének hivatalos jelentése.

A Szövetségnek az a célja, hogy mindenhol és minden-
kivel szemben megvédje tagjainak anyagi és erkölcsi érdekeit. A Szövetség az a fórum, amely a törvényhozással, testületekkel magánemberekkel szemben képviseli a magántisztviselőket, kezdeményezője és vezetője a magántisztviselők minden mozgalmanak, akár az összesség, akár csak az egyes szakmák, csoportok érdekének szolgálatáért.

Tagdíj egy évre 2 korona.

Elnök: betöltetlen. Alelnökök *Halász Manó, Fischer Árpád.* Főtitkár: *dr. Kreutzer Lipót.* Titkárok *Földes Béla, Gelléri Adolf, Kollai Máttyás.* Pénztáros: *Bodnár Dezső.* Ellenőr: *Gábor Bertalan.*

A Magántisztviselők Országos Szövetsége kötelékéhez tartoznak mint testületek: Nőtisztviselők Országos Egyesülete Budapest, Szövetkezeti Tisztviselők Egyesülete Budapest, Budapesti Kereskedelmi Akadémiát végzett növendékek Szövetsége Budapest, Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesülete Budapest, Fiumei Kereskedelmi és Magántisztviselők Egyesülete Fiume, Szegedi Magántisztviselők Egyesülete Szeged, Nagyvárad Magántisztviselők Egyesülete Nagyvárad, Temesvári Magántisztviselők Egyesülete, mint a Magántisztviselők Országos Szövetsége félvidéki bizottsága, Temesvár, Kolozsvári Magántisztviselők Egyesülete, mint a Magántisztviselők Országos Szövetsége Kolozsvári bizottsága, Nagybecskereki Magántisztviselők Köre, mint a Magántisztviselők Országos Szövetségének torontálmegyei bizottsága Nagybecskerek, Köz- és Magántisztviselők Otthona Székesfehérvár, Magántisztviselők Otthona Budapest. Lugosi Magántisztviselők Egyesülete Lugos, Dunántúli pénzügyi tisztviselők egyesülete Kaposvár, Hevesmegyei pénzügyi tisztviselők szövetsége Eger, Nagykanizsai Magántisztviselők Egyesülete Nagykanizsa, Fehértemplom és környéke magántisztviselőinek egyesülete Fehértemplom, Győri Magántisztviselők Otthona, Győr, Aradi Magántisztviselők Egyesülete, Arad, Pozsonyi Magántisztviselők Köre Pozsony, Versec, Magántisztviselők Egyesülete Versec.

A Magántisztviselők Országos Szövetségébe mint **rendes tagok**

- beléptek :
7526. Glück Gyula, Budapest.
 7527. Pál Sándor, Losonc.
 7528. Haasz Béla M., Losonc.
 7529. Regula Vilmos, Igló.
 7530. Reicher Arthur, Szeged.
 7531. Brüller Gyula, „
 7532. Messer Jenő, „
 7533. Tárnoki Béla, „
 7534. Biheller Márk, „
 7535. Friedmann Róbert, „
 7536. Wilhelm Jenő, „
 7537. Majdits Ferenc, „
 7538. Schwartz Károly, „
 7539. Stein Jenő, Budapest.
 7540. Weisz Sándor, „
 7541. Reich Jenő, „
 7542. Kovács Károly, „
 7543. Goldner Jenő, „
 7544. Gáspár Marcell, Nyirbátor.
 7545. Jocie Nikola, Ujvidék.
 7546. Günz Géza, „
 7547. Rajkovic Joca, „
 7548. Ofner Jenő, „
 7549. Kelemen Ármin, „
 7550. Nadich Károly Frigyes, Ujvidék.
 7551. Stein Jakab, Ujvidék.
 7552. Mannheim Jakab, Ujvidék.
 7553. Hanszer Lajos „

A Magántisztviselők Országos Szövetségébe mint **törzstagok**

- beléptek :
584. Medurity András, Óbecse.
 585. Stanzer Károly, Budapest.
 586. Stojanovics János, Nagykikinda.

Az állásközvetítő iroda jelentése.

Az állásközvetítő irodánál bejelentett és lapunk zártáig be nem töltött állások a következők :

4649. Fővárosi cég keres magyar-német *gyorsíró*t és *gépiró*t, ki a francia vagy olasz nyelvben jártas. Fizetés 120—140 K.
 4650. Fővárosi kereskedő keres *gyakornok*ot. Fizetés 60—70 K.
 4651. Vidéki fűszerkereskedő keres *comptoiristá*t, ki a könyvelés- és magyar-német levelezéshez is ért. Fizetés meg-egyezés szerint.
 4652. Fővárosi cég keres *gyakornok*ot. Fizetés 40—50 K.
 4653. Fővárosi kereskedő keres *gyakornok*ot. Fizetés 60—70 K.

Az állásokról a Magántisztviselők Országos Szövetsége állásközvetítő irodája (V., Arany János-ut. a 18., II. em. készséggel ad felvilágosítást, ha a beiktatási számra hivatalos történi.

A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének hivatalos jelentése.**Ujabb belépésre jelentkeztek :**

Saskói Béla Mátyás, segéd-könyvelő, Versecz ; Gaál Géza, könyvelő, Mócs ; Dantsek Dajka Aladár, könyvelő, Budapest ; Schwarm Endre, cégvezető, Budapest ; Scherer Antal, pénztáros, Budapest ; Iakob Miklós, vall. alkalmazott, Valeamori ; Lager Károly, vall. alkalmazott, Valeamori ; Májdik József, vall. alkalmazott, Ruda ; Oméa Fülöp, vall. alkalmazott, Valeamori ; Weber Benedek, vall. alkalmazott, Valeamori ; Schöne Lajos, könyvelő, Budapest ; Róna Lajos, tisztviselő, Budapest ; Gárdos Henriette, tisztviselő, Budapest.

Ujabb jegyzett adományok :

Államsegély	5000.— K
d.: Freund István, Budapest (Erzsébet királyné alap)	500.— »
Szeged-Csongrádi takarékpénztár, Szeged	100.— »
Natter Ferencné, Budapest	50.— »
Torontálmegyei takarékpénztár, N.-Becskekerek	50.— »
Soproni takarékpénztár, Sopron	50.— »
Nemes Marcell, Budapest	20.— »
Magyar Rabitz vállalat, Budapest	20.— »
Lukács László v. b. t. t., Budapest	20.— »
Förstner Sándor, Budapest, (Erzs. kir. alap)	20.— »
Dr. Löw Tivadar, „	10.— »
Oroszlán Lipót, Budapest	5.— »
Jónás Ármin, Budapest	5.— »
Luszt Sándor, „ Erzs. kir. alap)	4.— »
Mai & ta, Budapest	2.04 »

Az 1907. évben vásároltatott K. 793.000 értékpapir-ügy, hogy az egyesület vagyona ma 4¹/₂ millió, amely K 3,173.100 n. é. 4—5%-os záloglevélből s egyéb óvadékképes kamatozó kötvényből, valamint három élénk útvonalon fekvő nagy bérpalotából áll.

Az egyesület fejlődésének mérvéről az alanti táblázat esz tanuságot :

Év	Taglét-szám storno figyelembe vételével	Biztosított összeg	Díj-tartalék	Külön tartalék	Vagyon
1894.	598 rendes tag, 4 alapító tag	1.291.080.—	73.205*62	18.697*66	91.903*28
1906.	2316 rendes tag, 66 alapító tag, 56 pártoló tag	5.025.930.—	4 millió	500.000	4 ¹ / ₂ millió

több mint ca.

A nyugdíjgyesület gyógysegélyalapja.

Az egyesület eddig nyolc beteg kartársat látott el gyógysegélyvel, amelyből 6 segély a folyó évre esik. Sajnos miután az eddigi gyűjtés eredményének kamataiból ezidő szerint mindössze ca évi 600 korona segély áll az egyesület rendelkezésére, nem minden jelentkező kartárs kérelme teljesíthető. D éppen azon körülménynél fogva, hogy a meglévő alap elégtelen nek bizonyul, az egyesület arra kéri tagjait és összes jóakaróit hogy e jótékony célú alapnak gyarapítását minél hathatósabban előmozdítani sziveskedjenek.

Gyűjtőívvel, felvilágosításokkal készséggel szolgál az egyesület irodája : V. ker. Báthory-utca 5.

A következő egyesületi tagok levelei a címváltozásnak elmulasztott bejelentése folytán kézbesíthetetlenül érkeztek vissza. Felkérjük az illetőket, avagy esetleg azokat, akik alantnevezettek hollétéről tudomással birnak, hogy tartózkodási helyüket velünk közölni sziveskedjenek. Az ismeretlen tartózkodási helyen levők névsora :

Berényi Imre ezeltől Nagykároly ; Demján Árpád, ezeltől Budapest ; Korinek József ezeltől Budapest ; László Béla ezeltől Budapest ; Porzsolt Gyula, ezeltől Budapest ; Rosenfeld Jenő ezeltől Berlin ; Salzer Lipót, ezeltől Besztercebánya ; Szegő Imre, ezeltől Barcs.

Figyelmeztetés.

A Magánisztviselők Országos Nyugdíj-Egyesülete tag-sági igazolványokat csakis hiteles okmányok alapján állíthat ki. A kik tehát a felvételi levélben előirt okmányokat eddig be nem küldték, sziveskedjenek ezt saját érdekükben mielőbb megtenni.

Családi változások (nősülés, gyermekszaporodás stb) cím- és egyéb változások szintén haladéktalanul bejelentendők. A nősülést igazoló hiteles okmány : a házassági anyakönyvi kivonat, illetve esketési bizonyítvány ; névmagyarosításoknál a belügyminiszteri engedély igazolása szükséges

Más változásoknál okmány nem kell.
A M. O. Ny. E. alapszabályaira való hivatkozással, felkéri hátralékban levő tagjait, hogy számlájukat mielőbb rendezzék.

Visszaható biztosítás, nőtisztviselők felvétele, pártoló tagok
A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyűlésénél lehet övé vált a visszaható biztosítás s a nőtisztviselők belépése. Mindazoknak, akik tagsági éveik számát öt vagy kevesebb esztendőre kiegészíteni kívánják, figyelmébe ajánljuk, hogy érdekükben áll ezt minél korábban megselekedni, mert minél későbbben jelentkeznek, annál kevesebb időt vásárolhatnak meg visszahatólag.

A pártoló tagok járulékait az egyesület évi 25 koronára szállította le s megkönnyítette számukra a belépést oly módon is, hogy az illetők bizonyos időtartamra (minimum 6 év) is vállalhatnak kötelezettséget.

Felelős szerkesztő

F. Halas Árpád.

Főmunkatárs

Gelléri Adolf.

✿ Minden iparosnak, segédnek és alkalmazottnak szüksége van a ✿

„Főnök és alkalmazott”

✿ című könyvre, mely minden vitás jogi kérdésre nézve utmutatást ad. A könyvet dr. **Dóczy Sámuel** budapesti ügyvéd, az Országos Iparegyesület pénztárosa és ügyésze írta a mindennapi élet számára. **Ára 1 kor. 60 fillér.** Megrendeléseket a szerzőhöz (VI., Uj-utca 4. sz.) kell címezni. Portó fejében 10 fillért kérünk beküldeni. ✿

A Magántisztviselők Lapja

1905., 1906. és 1907. teljes évfolyamai
évfolyamonként 3 K árban

az összeg
előzetes
megküldése
ellenében
kaphatók.

Magántisztviselők Lapja kiadóhivatala
Budapest, V. ker., Arany János-utca 18. szám.

Csúz, köszvény, ischias

A pöstyéni iszap

házilag alkalmazva (orvosi felügyelet alatt) kipróbált, a szervezetet legjobban kimélő gyógy mód. Egy küldemény (kis-közép-nagy garnitúra) egy teljes kúrára elegendő. Prospektust téli és házi kúrákról díjmentesen küld: a fürdőigazgatóság.

A Szövetség tagjai számára 25%^o engedmény az eladási árakból.

Budapesti főraktár:

Dr. Pajor Sándor vizgyógyintézete
VIII., Szentkirályi-utca 14. szám.

Gummi és halhólyag

csakis elsőrendű francia gyártmány
Dt. 2.— és 3.— korona. Kapható

Bernhardt B. Fiai

nagykereskedésében Budapest, Rombach-utca 14 M

Szétküldés naponta. ➡ ➡

A Magy. Leszámitoló és Pénzváltó-Bank

váltó-üzlete

Budapest, Dorottya-utca 6. szám (saját házában)
valamint annak belvárosi fiókosztálya

Budapest, Kossuth Lajos-utca és Muzeum-körút sarkán
ügyszintén annak pozsonyi fiókja

POZSONY, Fő-tér (saját házában).
Erdélyrészi fiókosztálya

KOLOZSVÁR, Belközép-utca 8. szám (saját házában) és váltóháza Fiumében, Fiume
Adamich-tér

legelőnyösebben vesz és elad értékpapirokat, ércpénzeket és idegen pénzneműket előleget ad értékpapirokra, kiállít utalványokat és hitelleveleket a világ minden piacára. Igérvények minden nagyobb huzáshoz kaphatók. Sorsolások költség nélkül utánnézetnek s minden másnemű felvilágosítás szívesen és díjmentesen nyújtatik. Értékpapír-letételek csupán őrzésre és kezelésre a legkedvezőbb feltételek mellett vétetnek át.

INGYEN

KÖNYV

hanem bizonyosságot tesz arról is, mikép gyógyultak használata által.

Mindazoknak, a kik ifjúkori ruganyosságukat és energiájukat vissza akarják nyerni, ajánljuk olvasásra a 64 oldalra terjedő, népszerű nyelven irt illusztrált könyvet, mely biztatólag, bátorítólag hat mindazokra, kik különböző betegségek ellen gyógyulást keresnek. Ez a könyv külön kötet **férfiak** és külön kötet **nők** részére, minden szenvedőnek nemcsak azt az utat mutatja, melyet **követnie** kell, meg szenvedő társai a villamos gyógy mód E művet:

Értekezés a „MODERN VILLAMOS GYÓGYMÓDRÓL”

mindazoknak ingyen és bérmentve zárt borítékban küldi az „**Elektro-Vitalizer**” orvosi rendelő-intézet (Károly-körút 2., félemelet 60), kik az alábbi szelvényt teljes nevük és címük megjelölésével beküldik. Aki tehát egészségi állapotával nincs megelégedve, használja fel ezt a lehető leggyorsabban.

Az **Elektro-Vitalizer** (magyar szabad. 34.972, osztrák szabad. 23.912, német szab. 181.785) száraz elemekből van összeállítva, mely pontosan megmérhető áramfeszültséget mutat s azt az emberi szervezetbe vezeti. Köztudomású, hogy egyenletes galvánáram használható a legnagyobb sikerrel, **csúz, reuma, általános s ideggyengeség, hátfájás általános gyengeség, gyomor-reményesség, neuralgikus bántalmak, máj-, ideges szív-, gyomor-, bél-, vese- és hólyagbántalmak, ideges fejfájás, álmatlanság** stb. ellen. A személyesen jelentkezőknek készséggel mutatjuk be az Elektro-Vitalizer készüléket, az azzal járó bánásmódot, valamint az eddig elért sikerekről tanuskodó elismerő leveleket.

Szelvény egy ingyen könyvre.

Az „ELEKTRO-VITALIZER” orvosi rendelő-intézetnek

Budapest, IV., Károly-körút 2. sz., félemelet 60.

Kérem részemre díjtalanul, portómentesen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos Gyógyról” szelvényt a **férfiak** és **nők** részére. (A nem kívánt törlendő.)

Név
Cím

Tessék kivágni és beküldeni.

Magyar Fém- és Lámpaárú-gyár

Részvénytársaság

Ezredéves
orsz. kiállítás:

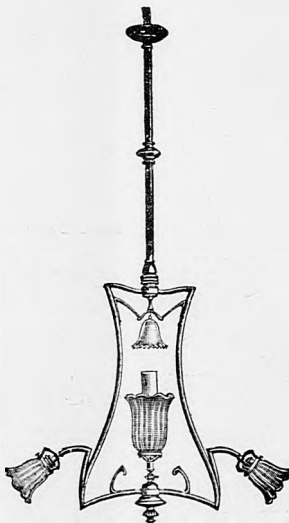

díszoklevél.

Raktárak Budapesten:

II., Szilágyi Dezső-tér 3. sz.
V. kerület, Gizella-tér 1. sz.
VII., Erzsébet-körút 19. sz.
VIII., Üllői-út 2. sz., a Kálvin-tér sarkán.

Pozsony, Lőrincskapu-utca =
Kolossvár, Mátyás király tér.
Debrecen, Simonffy-utca =

Budapest-Kőbánya

Petroleum-lámpák!

Légszesz- és
villamos
csillárok

a legegyszerűbb kivittől a legvazarabbig.

Stílszerű ujdonságok!

= Fém- és díszműtárgyak. =

„Optimus” szabad. kézi tüsoltó-készülék, kezdő tüsesetnél biztos hatású oltószer. A budapesti és bécsi tüsoltófőparancsnokság által approbálva.